

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 22 • Perjantaina 20. marraskuuta 2009

60. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijokelainen kiittää kaikkia

- juhlassa mukana olleita
- Kurkijokelaista muistaneita
- juhlan esiintyjiä
- juhlanumeron kirjoittajia ja ilmoittajia
- Elisenvaaran Marttoja kahvituksesta
- kaikkia juhlan onnistumiseen vaikuttaneita

Sydämellinen kiitos Teille jokaiselle!

Tässä lehdessä mm.

Talvisodan syttyminens. 4
Juhlakuvakavalkadis. 6-7
Kurkijokelaisen historiaas. 9
Vitsit vähissäs. 10

Toimitus on suljettuna 23.-29.11.
Avoimna jälleen 1.12. alkaen tiistaisin ja
perjantaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät
4.12., 18.12.

Emeritusprofessori Tauno Tiusanen:

Karjalan palautuskysymyksessä etsikkoaika on ohi

Hyvät kuulijat, kiitoksia että minut kutsuttiin tällaiseen tilaisuuteen puhumaan. Tässä puhujanpöytästä lukee 60 vuotta, viimeaikoina on muisteltu toistakin asiaa, joka tapahtui 20 vuotta sitten, nimittäin Berliinin muuri murtui silloin.

Olen tehnyt sellaisen virheen elämässäni, että tutustuin kommunismin. Olen katsonut tuota kommunismia, mihin suuntaan se menee, huomasi varhaisessa vaiheessa, että pieleenhän se menee. Mutta ei sitä kukaan uskonut. Siitä seurasi jopa tappouhkauksia. Se arvelutti, onko tämä oikea ala.

Olen kiinnostunut nykyhistoriasta, mitä suomettuminen merkitsi. Kylmän sodan aikana sai sanoa

vain määrättyjä asioita. Piti miettiä hyvin tarkasti mitä kirjoittaa. Tuliko kirjoitus julkaistuksi ei ollut vain päätoimittajan käsissä, vaan siihen vaikuttivat myös ns. kotiryssät. Minullakin oli omia kotirysyksiä, jotka olisivat halunneet tarkistaa julkaisujani, mutta sanoin heille että olen kansakoulussa saanut luku- ja kirjoitustaidon. Itse oli sensuroitava kirjoituksensa, oli itse katsottava mihin asti voi mennä. Siinä oli vaaransa, menettääkö viisumin, ettei voi matkustaa itään vai menettääkö täällä työpaikkansa. Se oli hankalaa aikaa, joka onneksikin se on ollut ohi jo parikymmentä vuotta.

Nyt saa periaatteessa sanoa ja kirjoittaa, mitä itse

tykkää.

Keväällä Helsingin Sanomien kulttuuritoimituksen, jossa on ollut pitkä vasemmistolainen traditio, toimittaja Saska Saarikoski kirjoitti kolumnin ”Kusetettu sukupolvi”. Siinä käydään läpi, että miten minusta seuraavaa sukupolvea kusetettiin. Koulukirjoissa ei saanut sanoa, millainen Neuvostoliitto todellisuudessa oli, vaan asioita kausitettiin ja myöskään Viron historiasta ei saanut puhua todenmukaisesti. 20 vuotta sen jälkeen, kun muuri tuli alas, näitä asioita voidaan pikku hiljaa käydä käsittelemään.

Kulttuurielämässä keskusteltiin suomettumisen aikana, pitääkö teatterikouluun johtajan olla sadisti vai kelpaako tavallinen ihminen. Silloin ei olisi voinut julkaista Sofi Oksasen kirjoja ja käsitellä sitä mitä todellisuudessa tapahtui.

20 vuotta kommunismin sortumisen jälkeen on vieläkin olemassa määrättyjä rajoja. Nyt olisi ensimmäinen kerta, jolloin voitaisiin näitä asioita käsitellä, kun suomettuminen on vielä elävissä historiassa. Valitettavasti historioitsijoita, jotka tekevät suomettumisesta absoluuttisen ehdottoman menestystarinan, on paljon. Kun kumarrettiin itään päin, ei otettu lainkaan huomioon, että siellä oli vallalla erittäin raaka imperialistinen diktatuuri, joka pyrki maailmanvallankumoukseen. Valtion uskontona oli ns. ”Marxismi – senilismi”, toisin sanoen luotettiin ajattelijoihin, joi-

Juhlapuhuja Tiustasta kiitettiin Kurkijokelaisen 60-vuotisjuhlalautasella. Kuvassa vas. Kurkijoki-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen, professori Tiusanen ja toimitusneuvoston puheenjohtaja Lauri Laukkanen, taustalla päätoimittaja Raija Hejlm.

den mielestä kaiken pitää olla valtionjohtoista. Aatetta vietiin eteenpäin sekä rauhanomaisesti että aseellisesti esim. Afganistanissa 1980-luvun alussa. Suomen tyyppisistä yksiköistä ajateltiin, että kun niitä hiljaksen pehmittää rauhanomaisesti, niin ajastaan ne liittyvät tähän suureen Neuvostojärjestelmään. Tämän tyyppiset aikeet ovat laantuneet.

Olen opettanut diplomi-insinöörejä kansainvälisestä tuotantotaloudesta. Nyt kun on vapaa-aikaa eläkkeelle siirtyessäni aion käyttää historian kirjoittamiseen ja tutkimiseen. Käydä

todellisuutta läpi, mitä sisäisen suomettuminen oikein tarkoitti. Minulle sanottiin silloin, että olen alani parhaita asiantuntijoita, mutta kai sinä ymmärrät, että jos alalleni otetaan joku professoriksi, niin minua ei voida pätevimpänä valita vaan valitaan sopivin, joka käy Moskovassa kysymässä, mitä voi sanoa ja kirjoittaa. Uskottiin että Neuvostojärjestelmä on ikuinen. On luotu myytti, että kukaan ei tiennyt tai osannut aavistaa, että Neuvostoliitto poistuu ja Itä-Euroopan maat muuttuvat. Minulla on huomattava määrä kirjoituksia,

joissa todistin, että ne eivät ole ikuisia, mutta ne on tyylillä vaiettu.

1980-luvun lopulla minut kutsuttiin presidentin kanslian järjestämään paneeliin, jossa keskusteltiin Itä-Euroopan tilanteesta. Toin siinä ilmi, että Itä-Eurooppa sortuu. Sitten kun asiat alkoivat todella vyörymään, kun Neuvostoliitto alkoi horjua, olisi tarvittu uusia paneeleita, mutta täällä oltiin sitä mieltä että Neuvostoliitto on ikuinen. Olihan Suomella YYA-sopimus Neuvostoliiton kanssa! Katsottiin että

Jatkuu sivulla 10

Emeritusprofessori Tauno Tiusanen on syntynyt viipurilaiseen, nykyään hän asuu Lahdessa.

20.11.2009

Vuosikymmeniä

Juhlat ovat ohitse. Kurkijokelainen on saatettu näyttävästi seuraavalle vuosikymmenelle. Oli ilo katsoa, kun juhlasalissa kuului kohahdus, kun ainakin kolmasosa liki parisatapäisestä yleisöstä nousi seisomaan toimitusneuvoston puheenjohtajan Lauri Laukkasen pyytessä nousemaan kaikkia niitä, jotka ovat kirjoittaneet Kurkijokelaiseen. Ei turhaan sanota, että kaikki Kurkijokelaisen ystävät ovat sen toimittajia.

Vielä kerran kiitos teille jokaiselle. Te olette se joukko, joka on mahdollistanut menneet vuosikymmenet ja Te olette myös se joukko, joka mahdollistaa lehden tulevaisuuden. Ei täällä toimituksessa yksi ihminen pysty tekemään kiinnostavaa, monipuolista, ainutlaatuista lehteä, jonka aihealueet ovat arkeologiasta kauas tulevaisuuteen.

Hyvät vieraat, te loitte juhlan tunnelman. Arvokas, mutta ei liian tärkeä, juhla, mutta kuitenkin kotoisan leppoisa. Kiitos teille ja kiitos jokaiselle juhlan onnistumiseen vaikuttaneelle.

Toinenkin vuosikymmen on taittumassa muutaman päivän päästä. Talvisodan alkamisesta tulee kuluneeksi 70 vuotta. Moni vanhan polven ihminen, joka on ne itse kokenut, lähtee varmaankin muistoissaan kulkemaan vuosikausien sota- ja evakkotaivalta. Se onkin todellinen evakkovaellus, jota sitä itse kokematon voi vain ihmetellä. Kyllä ihmisen selviytymiskyky on uskomaton!

Teidän kertomuksenne ovat ainutlaatuisia, yksilöllisiä ja samalla yhteisöllisiä kokemuksia ajasta, joka toivottavasti ei koskaan enää palaa. Niitä kuunnellessa on välillä kyynel silmässä, ja välillä karjalainen huumorintaju näkee vaikeuksienkin keskellä jotain, joka nostattaa naurunkin pintaan. Kertokaa ja kirjoittakaa näistä kokemuksista. Ei voi ajatella, että onhan niistä jo kerrottu, jos sinun oma henkilökohtainen muistelmasi on vielä tekemättä.

Helena Sulavuori

Hartaus sunnuntaiksi
22.11.2009
Tuomiosunnuntai

Heikoin lenkki ja lopputentti

”Minä olin outo, ja te otitte minut luoksenne...” Kirkkovouden viimeisen sunnuntain evankeliumi käsittelee suurta lopputenttiä. Hyvän opettajan tavoin Jeesus ilmoittaa etukäteen, mitä hän tulee siinä kysymään. Tentissä on vain yksi kysymys: ”mitä te olette tehneet minun vähäisimmille veljilleni ja sisarille? Oletteko ruokkineet nälkäisiä, antaneet vettä janoisille, hyväksyneet muukalaiset keskuuteenne, vaatettaneet alastomia, käyneet katsomassa sairaita ja vangittuja?”

Loppukoe vaikuttaa niin yksinkertaista, että se melkein loukkaa meitä hurskaita ihmisiä. Eikö meiltä kysytäkään raitista raamattunäkemyistä tai oikeaa armojärjestystä, eikö edes uskontunnustusta tai Isä meidän -rukousta?

Ei kysytä. Loppukokeessa on vain yksi kohta: miten olemme suhtautuneet vähimpiin veljiin ja sisariin. He ovat niitä, joita taannoin huonossa tietokilpailuohjelmassa sanottiin heikoimmaksi lenkiksi. He ovat niitä, joita erotetaan yhteydestä, pudotetaan pelistä ja lakaistaan syrjään. Se, että on viihdettä nähdä epäonnistumista, häviämistä ja pelistä pudottamista, kertoo meistä ja meidän ajastamme enemmän kuin mikään muu.

Lopputentissä reputtaneet eivät tunnu ymmärtävän, miksi heidät on hylätty. Omasta mielestään he eivät ole muuta tehneetkään kuin hyvää. Myös tentin läpäisseet hämmästelevät, mutta eri syystä. He eivät muista yhtään kertaa, jolloin he olisivat osoittaneet kuulustelijan edellyttämää laupeutta. Loppukokeeseen valmistautuminen ei käy hetkessä. Se on pitkä prosessi, jossa huomaamatta tullaan tietoiseksi omasta heikkoudestaan, omasta nälästään ja janostaan, itsestään eheyttä ja vapautusta tarvitsevana ihmisenä.

Loppukokeen kuulustelija on vähimpiin samaistunut, ja tentissä pärjäävät parhaiten heikoimmat lenkit itse. Siinä on kirkkovouden viimeisen sunnuntain evankeliumi.

Pekka Rehumäki

Pekka Rehumäki toimii kirkkoherrana
Kempeleen seurakunnassa.

Kuolleita

Rakas äiti, mummo ja isomummo.

Aini Lemmetyinen

o.s. Ijäs

* 6. 3.1921 Kurkijoki
† 27.10.2009 Joensuu

Rakkaudella muistaen

**Risto ja Anna
Juha, Sanna ja Luka
Eeva, Henri ja Akseli
Hanna, Miikka, Dante ja Matilda
Janne
Jukka ja Päivi
Veera, Valtteri, Siiri ja Elviira**

sukulaiset ja ystävät

*Olen siirtynyt vain rauhaan lempeään,
silti teidän olen, lähellenne jään.
Tallentakaa menneen parhaat muistot,
muiden olla antakaa.
Kuin ennen voimissani
te minut muistakaa.
(Aila Meriluoto)*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Talvisodan syttymisen muistotilaisuus

Loimaan Seudun Karjalaseura ja Kurkijoki-Säätiö järjestävät talvisodan syttymisen muistotilaisuuden Loimaalla Kurkijokipuistossa sijaitsevalla Evakkopatsaalla sodan syttymisen 70-vuotispäivänä 30.11.2009 klo 13.00.

Tilaisuudessa kunnioitetaan maamme puolustajia ja sodan seurauksena evakkoon joutuneita, sukupolvia, jotka joutuivat paljon anta-

maan ja suuresti kärsimään sodan kauhuista ja mielettömyyksistä. Ohjelmassa on seppeleenlasku lippujen saattelemana ja lyhyet muistot sanat. Lopuksi lauletaan Isänmaan virsi. Ohjelma on lyhyt, koska tilaisuus on ulkoilmassa. Järjestäjät toivovat mahdollisimman monien suuntaavan silloin päiväkälylenkkiinsä, pyörätai autoretkensä Kurkijokipuistoon. Puistoon pääsee myös suoraan kävelemällä Loimijoen yli uutta Kurkijoki-siltaa pitkin Satakunnantieltä Vapaudenkadun kohdalta.

Kaikki ovat sydämellisesti tervetulleita heimoon ja ”säättyyn” katsomatta!

NIMIPÄIVÄT

Marraskuu

20 Pe Lapsen oikeuksien päivä, Jari, Jalmari
21 La Hilma
22 Su Silja, Selja
23 Ma Ismo
24 Ti Lempi, Lemmikki, Sivi
25 Ke Katri, Kaija, Katja, Kaisa, Kati, Kaarina, Kaisu, Riina, Katariina, Katriina
26 To Sisko
27 Pe Hilikka
28 La Heini
29 Su 1. adventti-sunnuntai, Aimo
30 Ma Antti, Antero, Atte

Joulukuu

1 Ti Oskari
2 Ke Anelma, Unelma
3 To Meri, Vellamo

Muistettavaa

Vampulan Karjalaiset, pikkujoulu
Karjalatalo Toiviaisella pe 20.11. klo 18. Puuroa, soppaa, kahvia sekä arvontaa. Tervetuloa

Talvisodan alkamisen lyhyt muistotilaisuus kurkijokelaisten Evakkopatsaalla Loimaan Kurkijokipuistossa ma 30.11.2009 klo 13.00. Tervetuloa. Järj. Kurkijoki-Säätiö ja Loimaan Seudun Karjalaseura

Kalakurjet laivaristeily 1.-2.12.2009 Viking Isabellalla. Linja-auton aikataulu: Virttaa klo 17.50, Kurakorventie klo 18.00, Puistokatu 39 Loimaa klo 18.20, Osuuspankin pysäkki Loimaa klo 18.25, Hirvikoski kirjasto pysäkki klo 18.35, Haaroinen klo 18.45, Oripää klo 18.55, Riihikoski klo 19.20, Aura Shell klo 19.30, Satama klo 20.00.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen, Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen

Toimitussihteeri: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinn: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
p. (02) 762 2551, 050-521 3336, toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 35 euroa
6 kk..... 20 euroa
3 kk..... 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

Tilinumero: LSOP 523900-4897
Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuka oli viimeinen Suomea hallinnut Ruotsin kuningas?
2. Ketkä kolme suomalaista poliitikkoa ovat johtaneet sosiaalidemokraattisia vähemmistöhallituksia?
3. Milloin Suomessa käytiin nuijasota?
4. Mikä kanava yhdistää Välimeren ja Punaisenmeren?
5. Montako soittajaa on kvartetissa?
6. Mikä on juutalaisten uskonto?
7. Mikä on Hämeen maakuntakukka?
8. Minä vuonna Kofi Annanista tuli YK:n pääsihteeri?
9. Mikä on suurin petolintumme?
10. Mikä on Suomen pienin pöllölaji?

20.11. Ps. 90:12 Herra, opeta meille, miten lyhyt on aikamme, että saisimme viisaan sydämen.

21.11. Matt. 24:43-44 Jeesus sanoi: ”Ymmärrättehän, että jos talon isäntä tietäisi, mihin aikaan yöstä varas tulee, hän valvoisi eikä antaisi murtautua taloonsa. Olkaa siis tekin valmiit, sillä Ihmisen Poika tulee hetkellä, jota ette aavista.”

22.11. Tuomiosunnuntai Matt. 25:31-32 Jeesus sanoi opetuslapsille: ”Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan kaikkien enkeliensä kanssa, hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle. Kaikki kansat kootaan hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista.” Virsi 158:8 Sinuun, Herra Jeesus, turvaan, nyt jo sinun olla saan. Niin en joudu joukkoon kurjaan, jolta taivas suljetaan. Armostasi autuuteen minut kannat taivaaseen.

23.11. Ps. 9:8-9 Herra hallitsee ikuisesti, oikeus on hänen valtaistuimensa perusta. Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti, langettaa kansoille oikeat tuomiot.

24.11. Dan. 12:1 Lopun hetkellä astuu esiin Mikael, suuri enkeliruhtinas, joka seisoo kansasi suojana. Ja tulee ahdistuksen aika, jonka kaltaista ei ole ollut siitä alkaen, kun kansoja on ollut, aina tuohon aikaan saakka. Mutta sinun kansasi pelastuu, pelastuu jokainen, jonka nimi on kirjoitettu kirjaan.

25.11. Ilm. 20:11-12 Minä näin suuren valkean valtaistuimen ja sen, joka sillä istuu. Hänen kasvojensa edestä pakenivat maa ja taivas, eikä niistä jäänyt jälkeäkään. Näin myös kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä. Kirjat avattiin, avattiin myös elämän kirja, ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli merkitty,

kukin tekojensa mukaan.

26.11. Ps. 97:8-9 Sinun tuomiosi, Herra, ovat oikeat. Herra, sinä olet Korkein, maailman valtiias.

27.11. Ps. 143:2 Herra, älä vaadi palvelijaasi tuomiolle, sillä sinun edessäsi ei yksikään ole syytön.

28.11. Joh. 5:24 Jeesus sanoi: ”Totisesti, totisesti: se, joka kuulee minun sanani ja uskoo minun lähettäjääni, on saanut ikuisen elämän. Hän ei joudu tuomittavaksi, vaan hän on jo siirtynyt kuolemasta elämään.”

29.11. 1. adventtisunnuntai Matt. 21:7-9 Opetuslapset toivat aasin ja varsan ja panivat niiden selkään vaatteitaan, ja Jeesus istuutui aasin selkään. Ihmisiä oli hyvin paljon, ja he levittivät vaatteitaan tielle, toiset katkoivat puista oksia ja levittivät tielle niitä. Ja ihmisjoukko, joka kulki hänen edellään ja perässään, huusi: - Hoosianna, Daavidin Poika! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä! Hoosianna korkeuksissa! Virsi 3:2 Hoosianna! laulaen käymme vastaan Messiaasta. Nöyrin mielin, riemuiten kumarramme kuningasta. Terve, tänne tultuas, armon, rauhan ruhtinas!

30.11. Miika 2:12-13 - Minä kokoan sinut, Jaakobin heimo, kaikkialta, yhdistän Israelista jäljelle jääneet. Minä johdatan heidät yhteen kuin lampaat tarhaan, kuin lauman laitumelle. Kansaa tungeksii kaikkialla. Heidän edellään kulkee tien aukaisija, he raivaavat tiensä, murtautuvat portista ja lähtevät. Heidän kuninkaansa kulkee edellä, Herra johtaa heitä.

1.12. Ilm. 22:17 Henki ja morsian sanovat: ”Tule!” Joka tämän kuulee, sanokoon: ”Tule!” Joka on janoissaan, tulkoon. Joka haluaa, saa lahjaksi elämän vettä.

2.12. Ps. 25:4 Herra, osoita minulle tiesi, opeta minua kulkemaan polkujasi.

3.12. Ps. 25:5 Ohjaa minut totuuteesi ja opeta minua, sinä Jumalani, auttajani! Sinuun minä luotan aina.

Viljo Ahokas 90-vuotta

Tämän kirjoituksen omistan Viljo Ahokkaalle - enolleni, hänen täyttäessään 90 vuotta 21.11.2009. Se on pitkä taival kulkea ”evakkona”. Siskonlapset perheineen ja veljenpoika onnittelee syntymäpäiväsankaria. Toivottamme terveyttä ja kaikkea hyvää enollemme, sukumme vanhimmalle ja viimeiselle siteelle Karjalaan.

”Suloisessa Suomessamme oisko maata armaampaa kuin on kaunis Karjalamme”

Näin kirjoitettiin Kurkijokelaisessa no 21. Tämä pitää täysin paikkansa, kun on elänyt suvussa, joka on lähtöisin Kurkijoelta, Ihojärven kylästä. Sieltä on lähtöisin yksi Ahokkaan suvun haaroista. Kiinnostus suvun vaiheisiin heräsi sen jälkeen kun teimme kaksi matkaa heidän synnyin- ja elomailleen. On ilo muistella ja nyt kirjoittaa kaikkea mitä ensin äitini ja nyt Viljo-enoni ovat kertoilleet elämästään.

Ei ole kertaakaan, kun olemme yhdessä enon kanssa, etteikö esiin tule muistoja Ihojärveltä, Tervusta, Lopotista tai Elisenvaarasta.

Viljo-eno syntyi Heikki ja Miina (om. Pösö) Ahokkaan kolmanneksi lapseksi. Tuota lapsuus- ja nuoruusikää muisteltiin viimeksi viime viikolla. Tehtiin puupatoja Ihojärvestä lähtevän joen suulle ja kalasteltiin. Kalaa tuli niin, että haavilla vain kalat ylös ja kotiin. On rakennettu Ahokkaan navettaa ja kannettu painavia kiviä, Matti-sedän ankaran kurin alla. Matti-setä oli taitava käsistään etenkin rekien valmistuksessa. Tämän taidon hän myös siirsi veljensä pojilleen. Näitä käden taitoja jälkipolvi on saanut myöhemmin ihailla muussa muodossa. Viljo-enon käsistä on syntynyt kesämökki ja tossun paikkaaminenkaan ei ollut hänelle vierasta.

Toisen kerran käytiin Lopotissa markkinoilla ja talviraveissa.

Elisenvaarasta löytyi myös ”kiikariin” elämäkumppani Suoma (os. Kiiski).

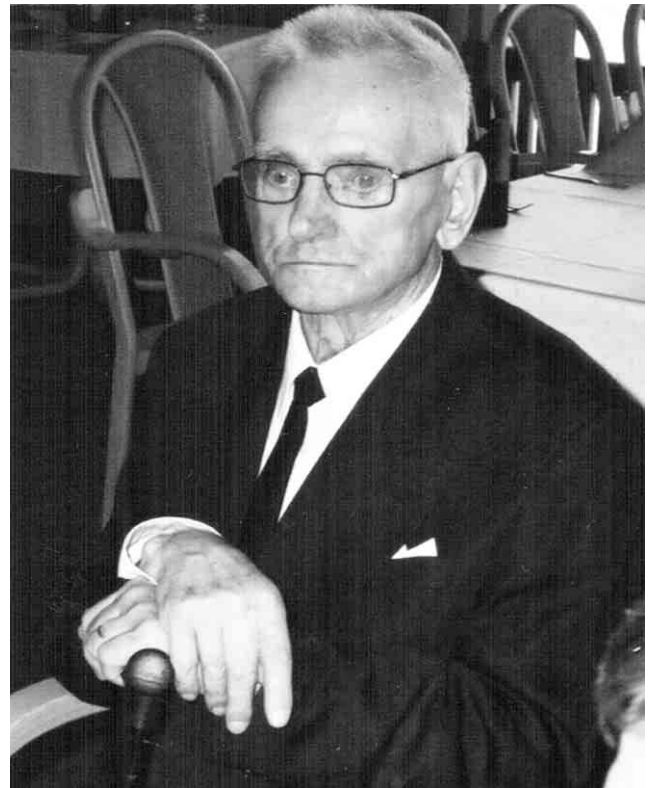
Elämä kuitenkin muuttui ensimmäisen evakomatkan myötä. Tuo matka vei enon Lempäälään ja sieltä edelleen sotaväkeen ja sieltä mukaan sotatantterille. Se matka kesti sitten kolme ja puoli vuotta. Hän palveli viivytysjoukoissa Syvärillä

Ohtalin lohkolla. Vaikka tilanteet olivat välillä täpärät, selvisi hän tästä ajasta ilman vammoja. Nyt saamme mielenkiinnolla kuunnella tapahtumia. Eivätkä kaikki sota-ajan tapahtumat olleet suinkaan murheellisia, joukkoon on mahtunut hauskojakin sattumia.

Rauhan myötä Viljo-eno ja hänen vaimonsa Suoma asettuivat asumaan ensin Punkasalmelle, jossa eno aloitti pitkän uran VR:n palveluksessa. Myöhemmin asuinpaikkakunta muuttuu Savonlinnaksi, jossa eno nykyisin asuu.

Vaimonsa kanssa Viljo-eno oli ahkera Kurkijoki-juhlissa kävijä.

Tämän pitkän ja rikkaan elämänmatkan jälkeen on ilo odotella seuraavia muisteloita. Siihen on seuraavan

Syntymäpäiväsankari Viljo Ahokas

kerran mahdollisuus lauantaina, silloin juhlietaan ja kohotetaan malja Viljo-enon kunniaksi.

Terveiset Parikkalasta kaikille tutuille.

Kirj; Ritva Pulkkinen, Evakko, Elisenvaarasta

Elisenvaaran yhteiskoulun putkemiehet, Viljo Ahokas oikealla takana

Korsussa Ohtolan lohkolla, Syvärillä, Viljo Ahokas edessä vasemmalla.

Lottakuva Kurkijokelainen 21, sivu 6

Kuvaan tuli tunnistuksia: Maija Rosenlund os.s. Pietilä oli löytänyt kuvasta opettaja Aili Jussilan (7) sekä Helga Lundströmin (10), hänen opettaja, joka on myöhemmin toiminut mm. Nastolassa. Tapio Nikkari kirjoitti: Alakoulutoverini Elisenvaarasta

Taisto Jakonen tunnisti Elisenvaaran lottakuvasta (äitipuolensa) Lyydia Jakosen (17). Kuvan omistaja Saara Turunen os.s. Kokko (12) seisoo äärimmäisenä oikealla. 1. Tunnistamaton, 2. Mirjam Kokko, 3. Aili Känkänen, 4. Irja Kuusmin, 5. Sylvi Sainio, 6. Irja

Lehikoinen, 7. Aili Jussila (opettaja ja opettajan Jussilan puoliso), 8. Lahja Tanila (maisteri Tanilan puoliso), 9. Aili Häyhä, 10. Helga Lundström (opettaja), 11. Tunnistamaton, 12. Saara Kokko, 13. Toini Veijalainen, 14. Mirjam Hirvonen, 15. Aili Tillonen, 16. Tiina Kokkonen (Osuuspankin johtajan rouva), 17. Lyydia Jakonen, 18. Kapteeni Kekäläinen. Valok. I. Rapo, Ithalan as.

Loimaan Seudun Karjalaseura ja Kurkijoki-Säätiö järjestävät Kurkijoki-puiston Evakkopatsaalla maanantaina 30.11.2009 klo 13.00.

TALVISODAN SYTTYMISEN MUISTOTILAISUUDEN

Tilaisuudessa lasketaan seppele, esitetään lyhyet muistosit sanat tuosta raskaasta ajasta ja lauletaan Isänmaan virsi.

Kaikki ovat tervetulleita tilaisuuteen.

Ranskan tuki Suomelle. (Postikortti: Petojen ateria viittaa kyseisten herrojen sopimukseen) Hitler (vas.) kehottaa syömään Suomen. Tähän Stalin vastaa, että siinä on paljon piikkejä.

Talvisodan syttyminen

Vuosi 1939 toi tullessaan toisen maailmansodan. Siihen johtivat kahden silloisen diktaattorin Neuvostoliiton Stalinin ja Saksan Hitlerin järjestämät valtapyrkimykset. Siinä ei pienten valtioiden mielipiteitä kyselty, kun nämä herrat kävivät Eurooppaa jakamaan. Maiden ulkoministerit Molotov ja Ribbentrop tekivät oikein kirjalliset sopimukset Euroopan jaosta. Tosin tämä sopimus oli viralliselta nimeltään Neuvostoliiton ja Saksan välinen hyökkäämättömyyssopimus ja se solmittiin 23.8.1939. Tämän sopimuksen salaisessa lisäpöytäkirjassa sopivat osapuolet keskinäisestä jaosta siten, että Liettuan pohjoisraja olisi Saksan ja Neuvostoliiton välinen etupiiriraja. Tässä sopimuksessa oli kohta, jolla Saksa luovutti Suomen sopimuskumppanilleen seuraavin sanoin: ”Siinä tapauksessa, että suoritetaan alueellisesti poliittisia muutoksia balttilaisiin valtioihin (Suomi, Viro, Latvia, Liettua) kuuluvilla alueilla, muodostaa Liettuan pohjoisraja samalla Saksan ja Neuvostoliiton valtaetupiirien rajan.” Näin oli Saksa ”antanut” Suomen Neuvostoliitolle.

Viikkoa myöhemmin Saksan sotajoukot hyökkäsivät Puolaan ja toinen suuri maailmanpalo oli alkanut. Vähän myöhemmin Neuvostoliitto vaati Suomen neuvotteluihin rajatarkastuksista itäisellä rajallamme. Moskovassa useammankin kerran käydyt neuvottelut eivät tuottaneet tulosta, sillä Suomi ei voinut omalta osaltaan suostua maa-alueiden luovutuksiin. Paasikivi seurueineen joutui palaamaan Moskovasta vain Molotovin uhkailujen saattelemana.

Punakoneet hyökkäävät maahamme

Marraskuun viimeisen päivän aamuna 1939 pimeyden vielä verhotessa Pohjolan, saapuivat neuvostojoukot ”valtiovierailulle” kaikkia itärajamme ylittäneitä teitä pitkin. Lisäksi valtaiset lentokonemuodostelmat pommittivat suurimpia kaupunkijamme ja muita tärkeitä kohteita kuten risteysasemia ja suurimpi siltoja. Tämä hyökkäys tapahtui yllättäen, sotaa julistamatta. Tosin Neuvostoliitto oli kaksi päivää aikaisemmin sanonut yksipuolisesti irti maitemme välisen hyökkäämättömyyssopimuksen. Voikin hyvällä syyllä todeta, että tuollaisilla sopimuksilla ei ole mitään virkaa, kun ne voidaan noin vain yksipuolisesti rikkoa. Tuosta sopimuksesta oli ollut hyötyä vain itäiselle naapurillemme, sillä sopimus oli tuudittanut meidän maamme ylimmän johdon siihen uskoon, että ei Neuvostoliitto hyökkää maahamme, koska meillä on voimassa oleva hyökkäämättömyyssopimus.

Valtionvarainministeri Väinö Tanner vastusti valtion varojen osoittamista asevoimille ja pääministeri Cajander oli samoilla linjoilla. Tanner oli jopa sitä mieltä, että olisi pitänyt luopua yleisestä asevelvollisuudesta. Cajander oli vielä elokuussa pidettyjen Kannaksen sotaharjoitusten jälkeen sanonut Ravintola Espilässä Viipurissa pitämässään puheessa, että ”oli Suomen onni, että se ei ole tuhlanut varojaan aseisiin, sillä ne olisivat vain ruostuneet.” Toinen maailmansota alkoi kolme viikkoa myö-

hemmin.

Kun Suomen eduskunta kokoontui 1.9.1939, piti tasavallan presidentti Kyösti Kallio eduskunnalle puheen, jossa hän mm. totesi, ettei Suomen ulkopoliittinen tilanne ole milloinkaan ollut yhtä hyvä kuin silloin. Samana päivänä alkoi maailmansota ja kolme kuukautta myöhemmin puna-armeija hyökkäsi Suomeen. Sataviisi päivää kestäneen sodan aikana Neuvostoliitto pommitti maassamme 690 paikkakuntaa ja pommituksia oli kaikkiaan 2726, joista 57 kohdistui Elisenvaaraan. Päiväaikaa pommitti Elisenvaaraa 225 konetta ja yöpommituksiin osallistui arviolta 25 konetta eli kaikkiaan asemaseutua moukaroitiin talvisodan aikana 250 koneen voimin ja pommimäärä oli arviolta 7500 kpl.

Raskaat virhearvioinnit

Maamme johto oli siis tehnyt erittäin raskaat virhearvioinnit, jotka olivat koitua maamme itsenäisyyden menetykseksi, kuten kävi Virolle, Latvialle ja Liettualle. Onneksi kansamme kesti! Suuret kiitokset siitä kuuluvat veteraaneille ja lotillemme! Samoin kiitoksen ansaitsevat kaikki kotirintaman siviilit, naiset, vanhukset ja lapset, jotka ponnistelivat myös kesto-kyvyn ylärajoilla pitääkseen huollon toiminnassa.

Tänäänkin meidän tulee ottaa opiksemme noista virheistä. Mitä tahansa tapahtuikin, me emme saa tuudittautua hyvänolon tunteisiimme, emmekä saa luottaa liiaksi vieraan apuun. Sitä apua ei tullut kuin joidenkin vapaaehtoisten muodossa talvisotamme raskaina aikoina. Siksi meidän on pidettävä ohjenuoranamme Suomenlinnan muuriin kiinnitettyt sanat: ”Suomalainen, seis omalla paikallasi, äläkä luota vieraan apuun.”

Eino Vepsä

Minun talvisotani

”Tuoss’ on siun reppuis’”, sanoi veljeni Veikko ja koulutti koulureppuni tavaroi- neen keittiön laidasta vedet- tävän puusängyn kannelle. ”Koululle tuotiin olkipatjo- ja, olkia ja sotilaita, koulu on nyt loppu”, tähän tapaan hän jatkoi. Ihanaa, ettei tarvinnut mennä kouluun, en pitänyt koulusta tai en pitänyt kolmannen luokan silloisesta opettajasta, Näykistä. Sisäluku sujui kehnonlaisesti, siksi kai oli onni ylimmillään, kun ei tarvinnutkaan mennä Suohovin kouluun, missä olin juuri syksyllä 1939 aloittanut kolmannen luokan. Leikkiminen sujui oivallisesti Strandenin Irjan kanssa.

Talven tulo oli muistini mukaan aikainen ja lunta kertyi valtavasti. Keksimme Veikko, Irja ja minä nousta hyppimään ulkorakennuksemme katolta suuriin kinnoksiin. Väliin emme olleet päästä lumisesta umpisukkelista pois. Ihme, etteivät vanhemmat edes kieltäneet! Taitosen pellon oien kinokset kaivelimme tunneleita täyteen ja nautimme elämästä; välillä heittäydymme pitkäksemme hangelle taputellen käsillämme ”enkeleitä”. Paljon hiihdimme ja kävimme Tuiskunmäessä hyppäämässä. Mitään ei elämästä tuntunut puuttuvan.

Mutta pian riemu vapaudesta muuttui, vanhemmat rupesivat olemaan totisia ja aina vain kuuntelivat uutisia radiosta. Jotakin kummaa oli tapahtumassa; lausuttiin sana ”sota”. Isäni ei joutunut armeijaan, sillä rautatien miehiä tarvittiin, vaikka paljon heitä asepalvelukseen otettiin, opastamaan nuoria koulupoikia, jotka astuivat sotaan lähteneiden miesten paikoille. Vanhempi veljeni oli yksi heistä, vaikka ikää ei ollutkaan kuin 15 vuotta.

itsenäisyyspäivä on jäänyt muistiini, sillä silloin meidän Tuomas-sikamme teurastettiin. Kauppalaan korvesta Ahokas-niminen, pienikokoinen, ketterä ukko kävi meillä aina siantapossa. Nyt sian hengenotto ei kuitenkaan sujunut kuten ennen. Kirveen hamaran isku ei osunutkaan maaliinsa kunnolla ja sika pääsi kaskuun. Minutkin huudettiin sisältä jahtaamaan Tuomas-parkaa, joka kiljuen laukkoi lumessa sinne tänne ja sai iskuja tappajilta. Äitini siunaili, jotta taitavat mennä lihat pilalle moimesta muksimisesta. Pytyyn lihat kuitenkin viimein saatiin ja lihatiinu täytenä

jäi odottamaan käyttäjiä keittiön lattian alla kellarissa. Tähän siantapossotaan sekaantui mummoni kuolinviesti Jaakkimasta. Mitenhän hautajaiset saadaan järjestettyä, ryssän koneita alkoi yhä tiuhempaan ilmaantua häiritsemään, juttelivat vanhempani. Minua ei otettu hautajaisiin koneiden pelosta Jaakkiman hautausmaalle, joka sijaitsi Lahdenpojan kauppalaan kuppeessa korkealla Laatokan pinnasta.

Häilytyksiä oli kuultu jo monia, ja vikkelästi pinkaistiin Strandenin takaiseen metsään suurten kuusten alle piiloon. Usein kökötimme myös kellarissa; keittiön lattialuukku vain auki ja alas turvaan. Mutta sitten eräänä päivänä tuli kotiini lomalle menevää junaa odotteleva sotilas ja hän sai kotiväkeni vakuutetuksi, että oma kellari on kauhea surmanloukko, jos nyt sota tänne tulisikaan, kun ei nyt ihan asemalla oltu; liekö asemalle ollut kotoani noin 1,5 km. Kyllä naapurin, Strandenin ulkokellari on monet kerrat turvallisempi. Sotilaan kasvot jäivät mieliini! Kun seuraava ja seuraavat häilytykset tulivat, naapurin kellarissa pelättiin vierieressä totisina. Sovittiin, että jos isä ja Tuovikin vain suinkin kerkiävät, niin tähän kellarin aina juostaan.

Kotini tontin sivuitse kulki iso viemäriaja, jolle oli Sortavalaan menevän radan alitse rakennettu luja tunneli, alloppe, niinkuin silloin sanottiin. Me lapset kuljimme siitä usein läpi ja otettiin oikein kova vauhti ja liu’uttiin jäätä pitkin takamuksillamme hyvää huruuta; piilonakin se oli oivallinen. Aalloppein erinomaisuuden totesivat myös valtion puulaanin, halkotarhan miehet. Vakavina he kotonani kertoivat suunnitelmaansa tulla häilytyksen sattuessa sinne turvaa, sillä sehän nyt on hyvä paikka jos mikään, kun on kivenjärkeistä seinät ja katto, lisäksi useita metrejä maata päällä. Sinne he ainakin juoksivat! Sairasen Urhon isän näistä miehistä tunsin, muut olivat minulle vieraita.

Varsin monet perheet muuttivat pois kotoaan kauemmaksi asemalta. Me ja naapurit Strandenit asuimme kuitenkin vielä kotona. Apusen Raimo, 5-vuotias pikkupoika, oli jopa tullut Strandenille sotaa pakoon Osuuspankin ja meijerin tienoilta. Ja mukavaa olikin

Raimon kanssamme mäkeä laskea ja jyllätä lumessa! Jouluvalmisteluihin kuuluivat ainakin piparkakut ja hannatädit, ne melkein nenässäni tunnen, mutta joulukuusta ei kotiini laitettu. Vanhemmat sanoivat, että milloin sitä edes katsotaan, kun yhtenään on karkuun juostava.

Juuri ennen joulua muista puhutun Kokkosen kuolleen pommituksessa siellä Osuuspankin puolella Elisenvaaraa. Joulupukki heitti lahjansa aattona, sainkin hienoja lahjoja, sillä veljeni Tuovi oli kesällä ollut Suohovin turvesuolla työssä ja siksi kai sain sotilaspoikakuken; ikinä en ollut niin kallista nukkea omistanut. Ruskea samettinen piippomysy oli myös mieluinen, puhumattakaan maapalloon eläinkuvastosta, jota oli vuosia toivottu. Meillä koko perhe harrasti luontoa, vintti oli täynnä linnunmunako-koelmia, täytettyjä eläimiä, pääkalloja ym. luuta keitettiin ja sprissä oli liskoja ja muita otuksia. Kotalan joesta pyydystettiin raudat ja nahkiaiset, metsästä korjattiin antimet talteen. Niinpä joulupäivä antaumuksella tutkittiin eläinkuvastoa!

Tapaninpäiväaamu valkeni yhtä kirkkaana ja pu- revan kylmänä kuin joulupäiväkin. Pelko leijui kotona, jospa taas ilmestyvät viholliskoneet, kun on noin kirkasta. Tuovi lähti heti aamulla asemalle työhön ja lauloi pihalla mennessään: ”Kaunis on kuolla, kun joukkosi eessä...” Äiti hyppäsi rapulle kysymään: ”Mitä sinä tuota laulat?” ”Laulanpahan nyt.”

Isälläni oli myös työhön meno silloin aamulla, mutta ennen lähtöään vanhempani puhelivat, jospa olisi meidänkin lähdeittävä kauemmaksi, pois aseman läheltä. ”Käykään Majalasta kysymässä, jos heidän saunakamariinsa vaikka voisimme muuttaa”, näin isäni sanoi, ”olettehan vähän kauempana, jos vaikka häilytyskin tulisi.”

Kellonaikaa en tarkasti muista, mutta kohta aamusta äiti kehotti: ”Pankaahan päällemme, niin lähdetään käymään Majalassa.” Tämä Majala sijaitsi meistä Sortavalaan päin ehkä 2-3 km:n päässä suurten peltojen ja metsän takana, siinä suunnassa oli myös Tuiskumäki ja Hakulinen. Ei meitä lapsia, veljeäni ja minua tarvinnut monesti käskä, oitis olttiin valmiina lähtöön. Ensimmä-

Talvisodan lehdet voi lukea päivittäin

Uusi Suomi kunnioittaa Talvisodan sankareiden muistoa tuomalla sodan aikaiset lehdet verkkoon sellaisina kuin ne maamme kohtalonhetkinä 70 vuotta sitten ilmestyivät. Kunkin Talvisodan päivän Uusi Suomi on luettavissa aina aamuisin kello kuuden jälkeen <http://www.uusisuomi.fi/talvisota>. Ilmaiseksi,

omalta koneeltasi, ilman lisäohjelmia.

Uusi Suomi on avannut kunkin päivän Talvisota-aiheista keskustelua varten oman verkkosivun. Sivulla toimii keskustelun vetäjänä Jarmo Koponen, historiaa taitava pitkän linjan toimittaja. Keskustelusivulle löytää helposti suoraan kustakin sodan lehdestä.

Perunakellarin rauniot, jossa isäni ja vanhin veljeni menehtyivät Tapanin-päivän pommituksessa 1939 useiden muiden kanssa.

kuljimme rataa pitkin, kunnes talvipolku kääntyi radan oikealle puolelle, keskeltä peltoa se vei metsänlaitaan, jossa oli pieni mökki, missä asui Djerfin perhe, äiti ja Taimi sekä hänen veljensä. Taimi oli minua vähän vanhempi, mutta hän oli yksi lapsuusajan ystävistä, pojan nimi oli Martti. Djerfin täti huitoi meitä sisälle, mutta meillä oli kiire Majjalaan, jotta ennättäisimme isän ja Tuovin ruokatunniksi takaisin kotiin. Vain pieni metsätaival ja sitten olimmekin jo perillä.

Meitä onnisti, meille luvattiin asuinpaikka heilä, emmekä olleet sisällä kauan, kun innoissamme lähdimme takasin ilouuttista kertomaan; nythän ei tarvitsisi aina olla lähtövalmiina, kun koneiden jurina kuului tai tuli hälytys. Djerfin koti sivuutettiin nytkin ja melkein juosten kuljettiin, paleli kauheasti, naamat hurrussa harpottiin. Yht'äkkiä Julkusen koira, radan toiselta puolelta metsän laidassa, alkoi kauheasti ulvoa, kammottavasti kuin suuressa hädässä, äitini sanoi silloin: ”Koiraa ulvoa pahan edellä.”

Ei hän muuta ennättänyt-kään virkkaa, kun koneiden jurinakin jo kuului ja ne jo tuliviiruina nousivat Laatokan suunnasta metsän takaa. ”Mihin mennään?” Ollimme keskellä suurta avointa peltoa puolessa välissä kotia ja metsän laitaa. ”Äkkiä Djerfin mökille, juoskaa!” kuului äidin sana. Olin ihan tukehtua pelkoon,

sen verran taivaalle katsoin, että koneita oli ainakin yhdeksän. ”Tänne, tänne!” huudettiin mökistä. Kaikki kuusi, kaksi äitiä ja neljä lasta ahtauduimme heidän sikolättiinsä vieri viereen.

Silloin se alkoi. Maa järisi, paukkui ja tärisi! Pitelemme toisistamme lujasti kiinni, emmehän me ahtaasta kopista mihin päässeet lentämään. ”Auta hyvä Jumala!” kuului äiti sanovan, ”meille ne putosivat.” Nopeasti järjestys oli ohi. Olkisina kömmimme ulos pahnasta. Kukaan ei sanonut sanaakaan, sanat olivat loppuneet, karjalaiskielet kangistuneet, oltiin kuin mykät. Taas mentiin pellon yli peräkkäin me kolme, joilla hetki siten oli ollut suunnaton kiire kotiin kertomaan hyvää, turvallista uutista. Nyt kuljettiin kauhusta hiljaisina.

Asemalta olivat veturit ajaneet suojaan ns. ulosmenoradoille, niitä seisoi useita ihan kotini kohdalla puhkuun ja valkeaa höyryä ähkien, tuskasta taisivat nekin valittaa. Yhdestä veturista ojensi veturimies minulle ruskeita pieniä kahvinpapurakamelilejä. Mitään ei puhuttu. Joka puolella oli mustaa, valkeat hanget olivat hävinneet. Kotini katto roikkui notkollaan ja ikkunat ammittivat avonaisina, tummina. Pihaan menevälle tielle tultuamme näimme jo useita ihmisiä, joilla kaikilla oli kiire, kukaan ei meille sanonut mitään, kaikki pelkäsivät kai sanomista, kaikki tiesivät, aikuiset tiesivät, me lapset ehkä emme onneksemme

kaikkeaa tienneet. Tuntui siltä, ettei meitä kukaan edes halunnut nähdä, meistä ihan kierrettiin.

Viimein äitini kysyi eräältä mieheltä: ”Missäs mejän ovat?” ”Kaikki ovat kuolleet”, kuului vastaus. Emme me itkeneet, jääneethän kyneleet olisivatkin siinä pakkasessa, me vain seisomme ja tuijotimme. Joulukuoli poissa. Kaikki oli poissa, Pelko jäi. Puristin kovasti äidin kädestä, seisoin aivan äitini kyljesä kiinni. Hetken äitini oli

poissa jossakin, minua ja veljeäni ei laskettu Taitosen suureen heinälatoon. Myöhemmin äitini kertoi, miten vainajat oli kannettu sinne Strandenin kellarista ja lähistöstä, meidän rakkaamme olivat siellä vääntyneiksi jäätyneinä.

Aallopista turvaa etsineet miehet jäivät sinne, koska molemmat aallopoin suut saivat osuman. Se oli heidän hautansa. Väliarahana aikana kerrottiin, ettei kaikkia ruumiita saatu sieltä pois, mutta tämän todenperäisyyttä en varmasti tiedä. Talvisodan historia kertoo vainajia olleen 26.12.1939 Elisenvaaran pommituksessa 29. Suurhasko-niminen henkilö jäi kellarissa olleista eloon, koska hän ei mahtunut aivan sisälle.

”Mitäs me nyt tehdään, kun meillä ei ole isää?” kysyi äitini. ”Jäithän sinä”, oli minun vastaukseni. Muistan, miten sitten menimme kotiin sisälle, isä oli ruokatunnillaan nostanut kinkun pöytään ja keittänyt kahvin. Kinkku oli lasipuikkoja aivan täynnä. Ne äiti otti pois ja leikkeli kinkusta ympäriinsä osia pois ja työnsi sen paperipussiin. Kahvipannu oli umpijäissä keskellä pöytää. Vielä äiti keräsi punavalkokirjavaan tyynyvaaruun kaiketi meille vaatteita ja vaneriseen pyöreäkulmaiseen matkalaukkuun jotakin. Sitten lähdimme taas Majjalaan, Veikko veti nahkahihnasta matkalaukkua, minun kouraani äiti työnsi pienistä nahkapaloista tehdyn mustan kassin, joka oli survottu täyteen tavaroita ja itse hän raahasi tyynypussia.

Saimme Majjalassa ruokaa ja kahvia, yön nukuimme rinnakkain puusängyssä, aina kun heräsin yöllä äiti valvoi, ei hän itkenyt ei hän puhunut, hän vain katsoi kattoon. En muista muuta, kuin että pitkällä halkoreellä meidät seuraavana päivänä saatettiin junalle, jolla lähdimme ukon luo isäni kotiin Jaakkimaan, kaksi aseman-

väliä Sortavalaan päin.

Vaarin talo sijaitsi korkealla vaaralla Jaakkiman Uudessakylässä, Mansikkamäki oli varsin suuri vaara ja rakennukset olivat sellaisena entisaikojen umpikartanona, siellä meillä oli tilaa asua, mutta sielläkin pelotti. Kun ilta alkoi hämärtyä, ympäröivistä metsistä suhahtelivat valomerkit, ne olivat kuulemma desanttien merkkejä yöllä lentäville viholliskoneille.

Äiti kävi Jaakkimasta käsin usean kerran asioita järjestämässä Elisenvaarasaa, me lapset olimme ukon luona turvassa. Junat eivät kulkeneet säännöllisesti, aikatauluja ei ollut. Eräällä paluumatkalla äitini tuli potkukelkalla Akkaharjunrataa pitkin ja sieltä hän pääsi paikallisen sotapolisiin kyydissä, potkuri reeni perään sidottuna, Ihalaan. Metsäistä taipalelta hevosen verkkaisesti käydessä äitini huomasi tien laidassa sotilaan pää nuokuksissa. He pysähtyivät ja sotapoliisi veti aseensa esille ja tiedusteli, mikä mies oli miehiään ja otti mieheltä pois tämän kaksi asetta. Desanteilta puuttui kuulemma useasti suomalaiselle sotilaille kuuluva sinivalkokokardi. Tältä mieheltä se puuttui, hän puhui lisäksi huonosti suomea. Sotapolisiin aseensa ei ollut edes panoksi, vastassa vaiheessa hän latasi aseensa.

Kesken matkan kyytiin otettu sotilas rupesi kyhnyttämään leipälaukkuaan eteensä selkäpuolelta, silloin äitini sieppasi hihnasta kiinni, eipäs vedetä. Laukussa oli kaksi käsikranaattia. Ihallassa selvisi kuulusteluissa, että suomea taitava ja seutua tunteva vakooja oli saanut surmansa Kostamojärven jäällä, kun nämä miehet oli yöllä pudotettu lentokoneesta ja varjo ei ollut avautunut, ja tämän toisen desantin matka päättyi Ihallassa. Tämä tapaus oli minusta aivan valtava sotajuttu ja vielä minun äidilleni sattunut.

Jaakkiman Mansikkamäessä minä näin lentotaistelun, siinä suomalainen ja venäläinen hävittäjä kiersivät ja kaarsivat toistansa tuhoamaan tulittaen toisiaan syöksyssä aseina, joita koneissa oli. Vähitellen ne loittonivat Laatokan ylle, silloin toinen koneista jo savuten vaappui ennen putoamistaan, emme serkkuni Irjan kanssa enää nähneet, kumpi osapuoli putosi. Toivottavasti se toinen. Nave-tan ja heinäsuojan väliköstä oven raosta me tätä taistelua seurasimme.

Monien vaikeuksien jälkeen vainajamme saatiin kuljetettua Jaakkiman Otsanlahdelta, minne oli suunniteltu pommituksen uhreille yhteishautausta, mutta vanhempani olivat sopineet, että sukuhauta Jaakkimassa on viimeinen lepopaikka. Arkkuja tarvittiin silloin paljon, niin isälleni saatiin vain musta arkku, joka oli ainoa Lahdenpohjassa. Veljelleni saatiin arkku jostakin muualta. En voi eikä liene tarpeenkaan kertoa enempää. Hautapaikan löytäisin kyllä varmasti, jos vain pääsisin sinne kukkasiani viemään. Kesäsodan aikana raahasin sinne kuolleenvuoteet, sanitaarit, pääpuoliin kasvamaan merkiksi mummoni, isäni ja molempien veljeni leposijasta. Sota ei loppunut meidän kohdaltamme rauhaan 13.3.1940, vaan sama järjestys toistui yhtä kohtalokkaana 1944, mutta sehän onkin jo toinen tarina, josta kerron tuonnanpana.

Evakkomatka vieraille asuinsijoille

Keskellä yötä kolisteltiin väki hereille, sanantuoja oli nuori sotilas, joka oli laitettu tuomaan lähtökäsky vaarini taloon, jottei vaan yhtään taloa jäisi unohtuksiin. Sinä maaliskuun kylmänä yönä 1940 valjastettiin hevoset pitkien halkorekien eteen

Jatkuu sivulla 8

Luokkakuvaa vuodelta 1939, itse olen kuvassa eturivissä äärimmäisenä vasemmalla.

"Kurkijokelainen"

Koonnut Hel
Kuvat Jaakko Taitton

- Lehden alkuaikojen pelot ja epäilyt eivät käyneet toteen, mutta toiveet moninkertaisesti, totesi Anna-Maija Nurminen-Lempinen tervehdyspuheessaan. Alkuaikojen pelkoihin kuului mm. se, että kurkijokelaiset eivät koe lehteä omakseen ja tilaajakanta ei mahdollista ilmestymisen taloudellista perustaa. Toiveena oli lehden ilmestyminen 10-20 vuotta, jotta yhteys kurkijokelaisten välille saadaan luotua ja sopeutumisvaihe uusille asuinsijoille on ohitettu.

Jukka Ristimäki ja Heikki Eskola Loimaa-Seurasta kiittivät Kurkijokelaista ja kurkijokelaisia yritteliäisyydestä ja monipuolisesta kulttuurista, jota Laatokan rannoilta tuli tänne saviseudulle kurkijokelaisten mukana. Pertti Hartikka naureskelikin vastauspuheessaan, että Kurkijokelainenhan on syntynyt savipohjalle.

Huomionosoituksina luovutettiin lasiartesaani Jukka Olkkosen Kurkijokelaiselle suunnittelema lasilautanen, jonka pohjassa lentelivät Kurkijoen kurjet. Kuvassa vas. Teuvo Ahokas, ansiomerkin saanut Raija Hjelm, hänen takanaan Arvi Heinonen, Eino Vepsä, Tapio Nikkari ja Marina Petrova.

Ferenc Juhasz'n viulun saattamina kuljettiin Laatokan rannoilta aina hänen kotiseudulleen Unkariin asti. Häntä säesti Tapio Laurila. Armi Haatanen muistutti monilla koskettavilla lauluillaan mieleen Karjalan kauneuden.

Kirjoituskilpailuun "Uusille asuinsijoille kokemuksiin pohjautuen tai tunnontarkasti Annikki Söderholm Lahdesta, Arvi Heintienpä ennenkin... voittanut Marjaliisa Lehtinen elinkaari" voittanut Lauri Pölkki Espoossa saanut Irja Laukkanen Saarelta. Kaikissa avustanut Helena Sulavuori. Kaikissa aikana.

"... omistan kokonaan tämän rakkaan tienoon..." kaikuivat Viljo Kajavan runon sanat kurkijokelaisjuurisen Sari Äikää-Torkkelin lausuntaesityksessä. Esitystä korostivat taustalla näkyneet vanhat kuvat Kurkijoelta sekä Markku Ahokkaan herkkä kitarasäestys.

Lehdistötilaisuus kokosi median edustajia paikallistasolta ja muista pitäjälehdistä. Tilaisuuden isäntänä toimi toimitusneuvoston puheenjohtaja Lauri Laukkanen (3.vas). Juhlatoimikunnan puheenjohtaja ja entinen päätoimittaja Eino Vepsä (vas) oli laatinut lehdistötiedotteita, jossa todettiin mm. että Kurkijokelainen on kuin uutta historian oppikirjaa, jota kaikki halukkaat pääsevät toimittamaan. Hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen kertoi säätiön tehtäväkentästä. Tilaisuudessa oli mukana myös juhlapuhuja emeritusprofessori Tauno Tiisanen.

on voimissaan

Leena Sulavuori
ja Jukka Virtanen

”e” saapui 16 kirjoitusta, jotka käsittelivät aihetta omiin muistoihin ja
asti historiaan pureutuen. Kuvassa vas. kunniamaininnan saaneet
onen ja Veikko Rastas Loimaalta, 3. palkinnon kirjoituksellaan ”Elet-
aine Helsingistä sekä kilpailun kirjoituksellaan ”Erään asutuskylän
sta. Kuvasta puuttuu 2. palkinnon kirjoituksellaan ”Kotini on karjalai-
Oik. kilpailun tuomarit Eino Vepsä ja Leena Virtanen sekä palkintojen
kki kirjoitukset tullaan julkaisemaan lehdessä tämän ja ensi vuoden

Toimitusneuvoston jäsen Leena Virtanen juonsi ohjel-
man nuorekkaan tyylikkäästi kauniissa kansallispuvus-
saan.

Ansimerkit ja huomionosoitukset

Ansimerkit:

Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki
Raija Hjelm

Huomionosoitukset:

Entiset päätoimittajat:

Teuvo Ahokas	1962-63, 1989-95
Arvi Heinonen	1994-95
Marjatta Sihvonen	1999-2000
Eino Vepsä	2000-01, 01-03
Maire Soiluva	2003-04
Jaakko Taitonen	2008-09

Avustajat:

Tapio Nikkari
Esko Laine
Pauli Sinkkonen
Eino Orpana
Marina Petrova

Kirjoituskilpailun voittajat:

1. Palkinto: Erään asutuskylän elinkaari
Lauri Pölkki, Espoo
 2. Palkinto: Kotini on karjalaisuus
Irja Laukkanen, Saari
 3. Palkinto: Asettuminen uusille asuinsijoille
Marjaliisa Laine, Helsinki
- Kunniamaininnat:
Veikko Rastas, Loimaa
Arvi Heinonen, Loimaa
Annikki Söderholm, Lahti

Raija Hjelmille luovutettiin Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki pitkäaikaisesta ansiokkaasta järjestötyöstä. Raija on toiminut Kurkijokelaisen päätoimittajana tähän mennessä yhdeksän vuotta ja lisäksi mm. valtuuskunnan jäsenenä, eri Karjala-seurojen jäsenenä, Kurkijoen Martoissa ja Karjala-kuorossa sekä monissa muissa Karjalaan liittyvissä luottamus- ja muissa tehtävissä.

Pisimmän matkan juhille olivat tehneet Kurkijoelta Venäjältä tulleet vieraamme. Kurkijoki-museon ja Kurkijoen kotiseudun tutkimuksen keskuksen johtaja sekä lehtemme aktiivinen avustaja Marina Petrova (oik.) ja kotiseudun tutkimuksen varajohtaja Renata Minina. Kurkijoelta olivat juhlaan saapuneet myös monille kotiseutumatalaisille tutut Gennadi ja Vera Nikitin.

Elisenvaaran martat vastasivat juhlatarjoilusta liki 200 henkeä käsittäneelle juhlayleisölle. Juhlan alkaessa he ehtivät jo huoahataa ja keskittyä ohjelman seuraamiseen.

Runsaslukuinen yleisö koostui tahoista ja henkilöistä, joiden kanssa Kurkijoki-Säätiö ja Kurkijokelainen ovat tehneet yhteistyötä sekä tietysti Kurkijokelaisen lukijoista ja tekijöistä. Karjalaiseen tapaan kuumien vaihtojen ja tuttavien tapaaminen on aina ilo. Juhlissa laulettu Karjalaisten laulu ja Varsinaissuomalaisen laulu kertovat monen kurkijokelaisen elämänsä kaaren – Kurkijoelta – Loimaan seudulle.

”Siel’ ol’ kauan kukkineet omenapuut”

- retki isiemme kotipaikalle kesäkuussa 2009

Monesti olimme ajatuksissamme ja puheissakin suunnitelleet matkaa juurillemme Kurkijoelle Saareksen kylään, isiemme synnyin- ja kotipaikalle. Lopullisen päätöksen matkan toteuttamisesta teimme, kun Taivaisen-Littusen perheen veljeksistä viimeinen, Iivari, myöhemmin Lausjärvi, poistui keskuudestamme viime vuoden elokuussa. Sitä sukupolvea ei ollut enää jäljellä. Tuolloin tunsimme, että nyt jos koskaan on tämän matkan aika. Ajankohdaksi ajatelimme alkukesää, ja niin kesäkuun alkupuolella tämä sitten toteutui.

Meitä oli matkalla serkuksia, vanhimpana Matti Taivainen, Pentti Littunen, vaimonsa Airi, Pirkko Tiainen, s. Littunen, puolisonsa Markku, sekä Eeva-Maria Heiskanen, s. Lausjärvi ja hänen puolisonsa Markku. Turvallisesta kuljetuksesta huolehti kerimäkeläinen autoilija tilataksilla. Matkamme alkoi Kerimäeltä jatkuen reitillä Punkasalmi-

Kesälahti, josta sitten kohti Värtsilän rajanylityspaikkaa. Mielialat olivat odottavat matkan onnistumisen ja sääolojenkin suhteen. Taivas näytti uhkaavan pilviseltä, mutta kaikkeen olimme varautuneet.

Vaivattomasti ylitimme Värtsilän raja-aseman, jossa pidimme tauon ja kahvitelimme. Tästä jatkoimme ilman pitempiä pysähdyksiä Sortavalaan, Lahdenpohjaan, Ihalaan ja Kurkijoelle. Matkan aikana Matti-serkkumme kertoi tietoa Saareksen kylästä ja siellä syntyneiden vanhempiemme perheiden muista. Hänellä oli myös

”...maa jalkojeni alla oli sama missä isänikin oli aikanaan astellut.

muistikuvia lapsuudesta ja ensimmäisistä kouluvuosista, jotka hän kävi Saareksen kylän koulussa. Näin matka jatkui rattoisasti, sää vaihteli, mutta antoi toivoa poutaisesta päivästä.

Saavuttuamme Kurkijoen kirkonmäelle, aurinko

paistoi mukavasti ja otimme eväät esille. Siinä meistä jokainen katseli ympärilleen avautuvia maisemia omin ajatuksin ja miettein. Eeva-Maria ja Markku kiipesivät myös Linnavuorelle, josta avautuivat vielä laajemmat näköalat.

Kirkonmäellä olevassa vapaussodassa kuolleiden muistomerkinä on nimi Johannes Taivainen, s. 1894, hän oli vanhin veljeksistä, setämme. Hänen nuorena uhrattua elämänsä kunniottanen laskimme pienen kukkaseppeleen, ja lauloimme yhdessä laulut ”Jo Karjalan kunnailla lehtii puu” ja ”Karjalaisen laulu”.

Mutta mielessämme oli jo Saareksen kylä ja niin suuntasimme matkamme Ihalan kautta Saarekselle päin. Ne meistä, jotka olivat siellä aiemminkin käyneet, osasivat arvioida matkaa ja maisemia. Niin erään suon jälkeen he totesivat, että tuosta tienhaarasta jatketaan matkaa kävellen. Tie oli kylätie, jonka molemmin puolin olivat olleet pellot ja ta-

Pysyvä maamerkki Saareksen kylätien varrella. Kuvassa vas. Markku, Pirkko, Markku, Eeva-Maria, Pentti ja Airi.

lojen pihapiirit. Nämä paikat eivät olleet kovasti metsittyneet, joten Matti osasi kertoa tienvarsitalojen paikat nimeltä. Rakennuksiaahan siellä ei ollut, mutta talojen perustuksia ei nähtävissä. Aurinko oli alkanut paistaa täydeltä terältä. Ihailimme runsasta tuomien määrää, ne olivat juuri kukassa ja levittivät tuoksuaan. Puut olivat vihreimmillään, kullerot ja muut luonnonkukat kukkivat tien varsilla.

Muutaman kilometrin kävelympäin jälkeen poikkesimme tieltä ja heinikköisen, vesoittuneen pellon jälkeen edessämme oli hakemamme pihapiiri. Matti suuntasi ensimmäiseksi saunan uunina toimineen kivikasan viereen ja totesi, että tässä paikassa hän on rääkäissyt ensimmäisen kerran. Saunan paikalla kasvoi nyt ruusupensas. Noustuamme pienelle kumpareelle edessämme oli talon kivijalka ja kasa kiviä ja tiiliä, jotka olivat tuvan uunista jäljellä. Itselläni tunteet purkauivat itkukuksi, kun istahdin tuohon talon perustuksille.

Navettarakennuksen pohja oli myös hyvin näkyvässä. Tunne siitä, että olin tullut juurilleni oli vahva. Vaikka rakennuksia ei enää ollut, maa jalkojeni alla oli sama missä isänikin oli aikanaan astellut.

Ihmetystä herätti se, että pihassa oli useita viinimarjapensaita, jotka olivat täydessä kukassa. Puutarhamansikkaa oli viljelty, mutta se oli levinnyt ja villiintynyt. Talon takana kasvoi runsaasti Iris-liljoja. Vain omenapuut olivat luovuttaneet, viimeinen oli lahonnut ja kaatunut.

Jokainen meistä liikkui

”Automatkan aikana näimme Karjalan monet kasvot.

piha-alueella omien tunteidensa kanssa. Meistä juuri Matilla ja veljelläni Pentillä oli omakohtaisia muistoja lapsuudestaan täällä. Me muut voimme vain silmämieheilyllä kuvitella, millaista on ollut vanhempiemme elämä täällä, silloin vauraassa ja vireässä kylässä. Istah-

dimme vielä talon rappukiville ja vähän haikkein mielin jätimme tämän paikan, ehkä ajatellen, palaammeko tänne vielä joskus.

Sama kilometrien matka auton luo taittui omien ajatusten siivittämänä. Olimme näin saaneet käydä onnistuneesti niillä paikoilla, joihin sukujuuremme sijoittuvat. Ne ovat toisaalta niin lähellä nykyisiä asuinpaikkojamme, mutta toisaalta niin kaukana rajan takana. Automatkan aikana näimme Karjalan monet kasvot. Luonto näytti meille kauneinta, oihan se tuohon aikaan vihreimmillään. Herkistynein mielin lauloimme ”Laps’ olen köyhän, kauniin Karjalan”. Kotimatalla poikkesimme vielä tutustumaan Ruskealan pappilaan, jossa joimme kahvit loppumatkan virkistykseksi.

Kotiin palasimme tältä lyhyeltä matkalta hyvillä mielin, vaalien sydämissämme entistä enemmän karjalaisia sukujuuriamme.

Pirkko Tiainen
Kesälahti

Serkukset isiemme kotitalon rapuilla, vas. Matti Taivainen, Eeva-Maria Heiskanen, Pirkko Tiainen ja istumassa Pentti Littunen.

Jatkoa sivulta 5

ja tavaroita ahdettiin reet täyteen. Meidät lapset pakattiin kuorman päälle ja sitten alkoi matka tunteittomaan.

Äitini olisi halunnut palata vielä Elisenvaaraan, jotta jotakin meidän tavaroistamme olisi saatu mukaan, muttei häntä enää sinne laskettu. Välillä oli pakko kävellä reestä kiinni pitäen, sillä muuten olisimme jäätyneet, koska silloin yöllä ainakin oli hirveän kylmä. En tiedä vielä, mitä tietä me Jaakkimasta kuljimme, mutta ikuiset puhuivat, että 80 kilometriä on päästävä yhtä kyytiä. Kissalan meijeri oli paikka, missä yövyttiin Punkasalmella seuraavan kerran. Siellä oli ahdettuna ihmisiä meijerin sisään niin tiukkaan, että nu-

kuimme seisoallaan. Äitini vain työnsi ruumiillaan, jotta pysyisin pystyssä sanoen: ”Nuku vain, äiti on tässä.” Sinä yönä synnytti eräs äiti meijerin saunassa kaksoiset ja mieleeni on jäänyt, kun kovalla äänellä huudettiin, kuka tulisi auttamaan ja löytyisikö lapselle jotakin vaatetta ympärille.

Seuraavana päivänä matka jatkui verisenä, verisenä siksi, että karja, jota myös ajettiin pakkasessa, alkoi väsyä ja utareet ja jalat paleltuneina kaatuivat tielle. Sotilaat leikkasivat lehmiä kauloja auki, tien reunat värjäytyivät punaisiksi. Kesälähdellä Laukkasen talossa saimme sitten suojan. Siellä meille tarjottiin paljon lihaa, muttei meillä ollut nälkä. Meitä jokaista vain värisytti, ei pakkaneen, vaan joku muu sisälläm-

me.

Jaakkimasta tulleet siirtolaisia vietiin sieltä edelleen; joku puhui Närpiöstä, joku Teuvasta ja joku jostain muusta Pohjanmaan paikkakunnasta. Silloin äitini erkani joukosta sanoen, ettemme lähde sinne, vaan hän pyrkii rautatien varteeseen. Viimein olimme Vesangan asemalla Jyväskylän lähellä Pönttövuoren tunnelin luona sijaitsevalla koululla. Emme tunteneet siellä olevista evakoista ketään, mutta siellä oli kuitenkin hyvä olla, vaikka meitä lapsia sikäläiset koululaiset nimitivät ryssiksi. Kun söimme kalakeittoa, naurettiin meitä Kurkijoen ruotakaloiksi.

Vesangalla meidän olisi pitänyt mennä kouluun, mutta veljeni kieltäytyi täysin ja minä en osannut lukea enää ollenkaan. Osasin

vain yöllä unissani huutaa ja osasin pelätä lähes kaikkea. Onneksi siellä oli niin ymmärtäväinen opettajan, joka otti minut koulun yhteydessä olevaan kotiinsa päivisin leikkimään pienen parivuotiaan poikansa kanssa ja koulusta tultuaan opetti minullekin lukemisen, laskemisen ja kirjoittamisen taitoja. Sain häneltä satukirjan, jonka alkulehdelle oli kirjoitettu: Monet kiitokset Raimon puolesta! Valitettavasti opettajan nimen olen unohtanut, mutta silloin selvisi, että minusta tulee opettaja, siksi minä haluan. – Tuli opettaja vuonna 1953.

Pian äitini sai työtä Piekämäeltä, kun valtio otti rautatieläisten leskiä matkahuoltoon ja siivoojiksi, äitini teki vielä kaikkea muutaakin. Vuoden 1940 kesän ja

syksyn aivan talvipakkasiin asti asuimme Salon Alman saunakamarissa, missä ei ollut edes minkäänlaista lämmityslaitetta. Sydäntalveksi pääsimme sitten heidän keittiönsä, koko mökissä oli vain keittiö ja kamari. Siinä asuivat kaksi leskiäitiä ja kummankin kaksi lasta. Asuimme ja valitettavasti riitelimme – me lapset! Äidit yrittivät sovittaa. Ryssät; ne olimme me, veljeni ja minä. Silloin iskimme yhteen, oikein tosisamme. Kaakinnäen lapsia oli toki muitakin kahinoissa mukana kuin vain me – Salon Reino ja Aallotar sekä Tuomisen Veikko ja Sylvi. Taisto jäi mielestäni ratkaisematta, ehkä minä voitoin, koska olen enää ainoa kertomassakaan!

Parasta meillä oli silloin, kun äitini toimi rautatieläis-

ten talon vahtimestarina ja saimme samasta talosta asunnon. Siellä asuessani ja pikkulottana toimiessani tapasin sotilaan, joka Elisenvaaraan oli kehoittanut menemään naapurin kellariin, mihin isäni ja veljeni menehtyivät, eikä omaan lattiaalaiseen, missä he olisivat selvinneet. Suunnaton viha leiskahti, olisin halunnut lyödä häntä! Näin ajatteli lapsi, jolle tapahtui liian paljon pahaa lyhyenä aikana. – Sitten tuli itkun aika, silloin itkimme rakkaitamme ja koko karjalaisen kansan kohtaloa, minä itkin vielä tuvan seinälle roikkuvaan jäänyttä nukkeani.

Sylvi Sainio
julkaistu Kurkijokelaisessa 17.3.1989

Eino Vepsä:

Kurkijokelaisen historiaa

Tässä kuussa tuli täyteen kuusi vuosikymmentä sanomalehti **Kurkijokelaisen** ensimmäisen numeron ilmestymisestä. Voikin kysyä, mitkä syyt johtivat lehtemme perustamiseen, sillä eläessämme ennen sotia Kurkijoella, ei meillä ollut omaa pitäjälehteä, mutta nyt on!

Tuohon kysymykseen löytää osittaisen vastauksen lehtemme pitkäaikaisimman päätoimittajan **Uuno Varjuksen** ajatuksista Kurkijoen kirkonkylässä 1944 syyskuun 22. päivän lähtöä muistellessaan. Jälkivarmistusosasto oli juuri käynyt kunniakäynnillä Kurkijoen sankarihaudoilla, jonne lasivat viimeiset muistokukansa. Uuno muisti tilanteen kuin eilisen päivän: ”Lopotin lahti oli peilityyni – hienoinen usvakerroksen peittämä. Kaikki oli niin kaunista ja herkkää kuin vain kauniina syysaamuna voi olla. Kaikki oli siistitty aivan kuin suurta juhlaa varten. Raskasta oli sulkea kirkon ovi viimeisen kerran.”

Kurkijoki sodasta evakkoon kirjassa Rainar Hakulinen jatkaa samasta aiheesta: ”Heidän lähdettyään Lopotti oli tyhjä. Aamuaurinko valaisi tienoon, joilla kotipitäjämme uutterat ihmiset olivat työnsä suorittaneet. Täysi hiljaisuus vallitsi seudun yllä.” Näin kirjoitti Hakulinen. Hiljaisuus johtui siitä, että Neuvostoliiton joukot tulivat ehtojen mukaan Kurkijoelle viisitoista kilometriä poistuvien suomalaisten takana.

Kurkijokelaiset muiden karjalaisten tavoin ripoteltiin ympäri maata Lapin lääniä lukuun ottamatta. Meidän evakkomatkamme suuntautui Etelä-Pohjanmaan kautta tänne Loimaan seudulle yhdentoista kilometriä poistuvien suomalaisten takana. Kurkijokelaiset muiden karjalaisten tavoin ripoteltiin ympäri maata Lapin lääniä lukuun ottamatta. Meidän evakkomatkamme suuntautui Etelä-Pohjanmaan kautta tänne Loimaan seudulle yhdentoista kilometriä poistuvien suomalaisten takana.

Tähän päätökseen johti suunnaton ikävä kotiin ja menetettyyn kauniiseen kotiseutuun, sillä kodin oven sulkeminen viimeisen kerran oli jokaiselle erittäin raskasta. Kaivattiin niitä entisiä naapureita, joiden kanssa oli ennen jopa päivittäin vaihdettu mielipiteitä ja kerrottu kuulumisia, kun mentiin naapuriin kutsumatta iltaa istumaan ja turisemaan kaikesta mahdollisesta. Kun nyt ei tuota mahdollisuutta enää ollut, tarvittiin uusi kanava

purkautua, muistella, kysellä ja saada neuvoja, sillä ihmisten ahdinko oli usein lähellä kestokyvyn rajaa! Yhdessä oman lehtemme avulla tukemalla toinen toisiamme sen kaiken kestäisimme paremmin.

Lehtihanke alkaa

Heti ensimmäisessä kokouksessaan 29.9.1946 Kurki-Säätiön, nykyisin Kurkijoki-Säätiö, hallitus päätti sihteerinsä Pekka Kyytisen esityksestä, että kurkijokelaisille koetetaan saada oma lehti yhdyssiteeksi, tiedotusvälineeksi ja viihdytystekijäksi. Ankara sotien jälkeinen pula-aika säännöstelyineen johti kuitenkin siihen, että lehteen tarvittavaa paperia ei saatu kuin vasta kolmen vuoden kuluttua syksyllä 1949 ja ensimmäiset näytenumerot levitettiin kurkijokelaisille saman vuoden marraskuussa, siis 60 vuotta sitten.

Lehti, joka sai nimekseen **KURKIJOKELAINEN**, ilmestyi aluksi kerran kuussa ja sitten seuraavana vuonna kaksi kertaa kuukaudessa kesäkuun loppuun saakka. Heinäkuun alusta v. 1950 lehti alkoi ilmestyä kerran viikossa muutamia kaksoisnumeroita lukuun ottamatta. Ensimmäinen päätoimittaja oli Toivo Taitonen, joten voi sanoa hänen tehneen pioneerityön. Lehden koko ja palstatiluku on vuosien varrella hieman vaihdellut ollen se nykyisin kuusipalstainen ja sivuja on normaalisti joko 8 tai 12. Viitisen vuotta sitten lehti muuttui kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyväksi ja samalla mukaan tuli myös nelivärikuvitus muutamille sivuille. Vuonna 1997 kurkijokelaisen lukijakuntaan liittyivät hiitolaiset, entiset naapurit Karjalasta, kun heillä ei ollut omaa lehteä. Samalla saimme lehdellemme myös uusia aputoimittajia.

Kurkijokelainen painettiin Loimaan Kirjapainossa vuoden 2003 loppuun saakka, jolloin lähes 54 vuotta kestänyt hyvä yhteistyö katkesi. Kurkijokelaisella oli Loimaan Kirjapainolla oma toimitushuone, josta käsin oli materiaali helposti vietävissä alakerran välle painatuskuntoon saatettavaksi. Nyt kun yhteistyö Loimaan Kirjapainon kanssa katkaistiin, muutti Kurkijokelainen toimistonsakin torin reunan pankkitaloon, josta oli vuokrattu huoneisto Kurkijoki-Säätiön ja lehden käyttöön. Joulukuun alusta 2004 Foto-Lahja sanoi irti vuokrasopimuksensa Kurkijoki-Säätiön omistamasta huoneistosta, jossa oli ollut vuokralla. Tässä yhteydes-

sä Kurkijoki-Säätiö päätti muuttaa toimistonsa ja Kurkijokelaisen toimituksen omaan osakkeeseensa, jossa se on edelleenkin.

Vuoden 2004 alusta alkaen lehti on painettu Satakunnan Painotuote Oy:ssä Kokemäellä ja sivunvalmistuksen tekee Etusivupaja Loimaalla. Tämä on mahdollista nykyisen tekniikan ansiosta, sillä sanat ja kuvat lentelevät ilmojen teitä sinne minne halutaan. Toista oli lehden teko ja sivunvalmistus ennen, kun kuvat ja tekstit kannettiin paperisina kirjapainon tytöille kirjoitettavaksi taittoa varten. Silloin ei ollut tietokoneita, sähköposteja ja digikamerointa eikä edes kännyköitä, joita ilman ei nykypäivänä tulisi lehti lainkaan toimeen.

Lehtemme levikki

Ensimmäiset lehtipainokset olivat suhteellisen pieniä, mutta kun tieto lehden olemassaolosta levisi, alkoivat tilaukset hyvää vauhtia lisääntyä. Oman voimakkaan sysäyksensä lehtitilausten lisääntymiseen toi 8.1.1950 Loimaan avaraan kirkkoon rakennettu Kurkijoen seurakunnan lopettamisen muistojuhla, johon oli saapunut noin 2000 kurkijokelaista. Harrashenkiset muistojuhlat jatkuivat Heimolinnassa ja kansanopistolla. Näistä juhlista kirjoitettiin silloin laajasti uudessa lehdessämme

Kurkijokelaisen päätoimittaja vuosina 2000-03 toiminut Eino Vepsä kertoi lehden synty-ajoista aina tähän päivään asti naureskellen, että yksi antoi hänelle puheaikaa 6 minuuttia ja toinen 9, hän teki kompromissin ja aikoo puhua 15 minuuttia.

ja lehteämme myös luettiin. Tilaaajia oli ympäri Suomea ja myös ulkomaille Kurkijokelaista meni ja menee edelleenkin jonkin verran.

Alkuvuosina saimme suruksemme lukea tuon tuostakin eri kurkijokelaisten yhtiöiden, liikkeiden ja seurojen lopettamisista. Se olikin aivan luonnollista, sillä kaikkien toimintaa oli aivan mahdotonta jatkaa uusilla asuinsijoilla. Mutta monet yhdistykset pitivät sinnikkäästi yllä toimintaansa. Näistä sinnittelijöistä täytyy ehdottomasti mainita Martat.

He jatkoivat toimintaansa kyläkerhojen muodossa täällä Loimaan seudulla erittäin voimakkaasti. Heidän yhteisen jäsenmääränsä vuonna 1955 oli 633. Se oli valtaisa määrä! Näistä Martoista ja heidän toiminnoistaan lehtemme on saanut aiheita kymmeniinkin satoihin kirjoituksiin. Yhdessä on iloitu onnistumisista ja perinteiden viemisestä uusille polville.

Parasta sekä yllättävintä tässä on vielä se, että Kurkijoen ja Elisenvaaran Martat jatkavat toimintaansa yhä edelleen! Vuonna 2005 he viettivät satavuotisjuhlaansa. Tämänkin juhlan kahvituksen ovat Elisenvaaran Martat hoidelleet mainiosti, josta heille suuret kiitokset!

Neuvostoliiton loppuajoina aloimme päästä käymään kotiseuduillamme ja into niille matkoille oli valtaisa, olivathan seudut olleet kymmenien vuosien ajan meiltä kiellettyjä alueita. Nyt käytiin kotien raunioilla ja kerrottiin kokemuksista ja tunnoista Kurkijokelaisessa. Tämä nosti lehtemme tilaajamäärät ennätystasolle, sillä tilaajia oli parhaimmillaan vuonna 1993 peräti 2734 kpl ja painosmäärä 2850. Nyt noista luvuista on tultu alaspäin tuhannen tilauksen verran. Se on paljon, mutta suurin syy pudotukseen on Karjalassa syntyneiden luonnollinen poistuma. Toivottavasti uudet polvet ottavat myös Kurkijokelaisen omaksi lehdekseen!

Lehtemme toimittajat

Kurkijokelaisen hengissäpysymisen salaisuus on ollut se, että meillä on ollut erittäin hyvä, laaja sekä monipuolinen avustajakunta. Heille siitä kuuluu mitä suurimmat kiitokset. Hyvä

talkoohenki on myös siivittänyt lehtemme jatkuvuutta. Mistään kirjoituksista ei ole maksettu mitään. Toissä on ollut vain yksi puolipäiväinen päätoimittaja ja joskus myös lehden laskutuksista vastaava henkilö. Päätoimittajia on ollut lehdeillä tähän mennessä kaksitoista. Heistä Teuvo Ahokas ja Raija Hjelm jopa kahteen kertaan.

Pisimmän ja samalla ansiokkaimman päivätyön lehtemme päätoimittajana teki Uuno Varjus. Hän aloitti lehden teon 1.4.1964 ja jätti tehtävän nuorempien hoidettavaksi 1988 vuoden lopussa. Eli hänen työpanoksensa lehdessämme kesti 24 vuotta ja 9 kuukautta. Kiitollisena hänen mittavasta ja menestyksekkäästä toiminnasta lehtemme, ja samalla kurkijokelaisuuden sekä karjalaisuuden hyväksi tekemästä työstä palkittiin hänet pitäjänneuvoksen arvonimellä.

Toiseksi eniten, eli yli 11 vuotta Kurkijokelaisen päätoimittajana on ollut Juho Toiviainen, temperamenttinen ja sanavalmis monitoimimies, ”jokapaikan Jussi”. Juho oli myös kauppalanvaltuuston jäsenenä. Kerran hän valtuuston kokouksessa sanaili SKDL:n edustajalle, Erkki Niemenpäälle, että ”sie joutasit pulun paskoi pesemää Moskovan patsaihe päist.”

Kolmanneksi pisimmän päivätyön eli tähän mennessä kahdeksan vuotta on tehnyt Raija Hjelm, neljäntenä on Teuvo Ahokas viiden vuoden panoksella. Teuvon pääkirjoitusten lopussa oli lähes joka kertaa muutama rivi ”honskaa”, kuten meillä Kurkijoella sanottiin. Viidenneksi pisimpään on ollut allekirjoittanut, yli kol-

Jatkuu sivulla 10

Entisten päätoimittajien kuvat oli koottu pienen valokuvänäyttelyyn Heimolinnan aulaan.

Poimintoja Lauri Laukkasen päätössanoista
Mitä tulevaisuus tuo tullessaan?

Onko Kurkijokelainen voimissaan seuraavan kymmenvuotiskauden täytyessä?

Lauri Laukkanen haluaa tulla 10 vuoden päästä juhlimaan 70-vuotista Kurkijokelaista.

Meillä on aktiivinen toimittajakunta eli kaikki Kurkijokelaisen lukijat. Meidän kaikkien aktiivisuudesta siis riippuu, millaista antia lehdessämme tarjoamme ja miten luomme lehdestämme niin kiinnostavan että jo pitkään hieman vajaan kahden tuhannen tilauksen kanta säilyy tai mieluummin saadaan nousuun.

Näinä aikoina on kova kilpailu printtimedian eli

painetun lehden ja sähköisten medioiden välillä. Meidän on Kurkijoki-Säätiössä ja lehden toimitusneuvostossa mietittävä, miten me vastaamme tulevaisuuden haasteisiin.

Kurkijoki-Säätiön monet nettisivut ovat oivallisia tiedon lähteitä. On myös harvittava, viedäänkö lehti jokinlainaisena versiona nettiin.

Turun AKK:n opiskelijoiden kanssa toteutetussa

yhteistyöprojektissa on mietitty myös erilaisiin sosiaalisiin medioihin osallistumista, esimerkiksi-ideana kurkijokelaisten sukujen keskusteluyhteyden luominen ja ihmisten näkyminen esim. face bookissa.

Arvioni on että painettu lehti tulee kaikesta huolimatta säilyttämään asemansa näiden muiden tiedonvälityskanavien joukossa ja 10 vuoden päästä Kurkijokelainen on edelleen hyvissä voimissa.

Kiitokset kaikille yhteistyötahoille jotka vuosikymmenten aikana ovat olleet lehden aikaansaamisessa mukana. Päätoimittajille, avustajille, kirjoittajille, lehden tekoon osallistu-

neille tahoille eli taittajille, painajille ja tietenkin lehden taloudellisille yhteistyökumppaneille.

Kiitokset kaikille tämän juhlan onnistumiseen vaikuttaneille, esiintyjille, järjestäjille ja tietenkin teille yleisölle – Kurkijokelaisen ystäville. Erityisen mukava oli nähdä juhlavieraina nykykurkijokelaiset Marina Petrova, Renata Minina, Vera ja Gennadi Nikitin.

Ja lopuksi: Aktiivisuutta kaikille. Kirjoittakaa juttuja, antakaa ideoita lehden kehittämiseksi ja tukemiseksi. Silloin voimme juhlia entistä voimallisemmin elävää Kurkijokelaista 10 vuoden kuluttua.

Lauri Laukkanen

Jääkäristä rauhanturvaajaan - suomalaisen sotilaan tie itsenäisyyden ajalta

Suomalainen sotilas on käsite, joka sisältää satoja vuosia historiaa ja miljoonia miehiä. Tätä käsitettä on ensimmäisen kerran nyt tutkittu näin laajamittaisesti ja kautta historian teoksessa Suomalainen sotilas. Kolmeosaisen teossarjan ensimmäinen osa on juuri ilmestynyt.

Suomalainen sotilas -sarjan ensimmäinen osa, Jääkäristä rauhanturvaajaan, käsittelee sotilaan elämää kronologisesti läpi itsenäisyyden ajan, aina nykyhetkeen saakka. Kirjan päätoimittaja, Suomen Tykistö-museon tutkimusjohtajana

toimiva FM Lauri Haavisto sanoo, että viimeisen sadan vuoden aikana on tapahtunut selkeä muutos sotilaan elämässä. Esimerkiksi 1900-luvun alkupuolella jääkärit lähtivät saamaan sotilaskoulutusta Saksaan voidakseen taistella Suomen irrottamiseksi Venäjän vallan alta. Nyt, lähes sata vuotta myöhemmin, monet suomalaiset sotilaat lähtevät edelleen ulkomaille, mutta eivät enää koulutuksen perään vaan rakentamaan rauhaa ympäri maailmaa.

Moni muikin asia on tietenkin muuttunut suomalaisen sotilaan elämäs-

kuva: © Weilin+Göös Oy/HK

sä: varusteet, palvelusaika, ruokavali, tehtävä sodassa. Naiset ovat saaneet mahdollisuuden varusmiespalvelukseen. Varusmiesten fyysinen kunto puhuttaa tänä päivänä ehkä enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

Päätoimittaja Lauri Haavisto muistuttaa kuitenkin, että muutoksista huolimatta

sotilaan elämässä on yhä paljon samaa kuin vuosikymmenet sitten - armeijan kuriin totuttelu, uusiin ihmisiin tutustuminen palveluksessa, ohi on -lausahdus ja kotiinpaluun ihanaus.

Kirjan - kuten koko sarjankin - tärkeä sanoma on, että sotilas on sotilas yhtä lailla rauhan aikana kuin

sodassa. Yksittäisen sotilaan elämään paneutuvana se myös täydentää aikaisempia historian ja sotahistorian teoksia, joista suuri osa on keskittynyt käsittelemään sotien strategisia ja taktisia linjauksia, taistelujen tuloksia ja poliittisia seurauksia. Tässä teossarjassa, sen kaikissa osissa, sodan kulku on

mukana lähinnä selventämässä sotilaan toimintaa.

Sotilaan käsite ja ammatit on syntynyt yhteisöjen tarpeesta puolustautua. Yhteisön on myös ollut tarpeen ylläpitää joukkojen taisteluvalmiutta ja motivaatiota - ja huolehtia niistä, jotka eivät taistelujen jälkeen enää kyenneet siviilitehtäviinsä. Tämä huolenpito on eri aikoina ollut kovin erilaista, ja myös siitä Suomalainen sotilas -teossarja kokonaisuutena antaa läpileikkauksen.

Suomalainen sotilas -teossarja

Jääkäristä rauhanturvaajaan; päätoimittaja FM Lauri Haavisto.

H a k k a p e l i i t a s t a tarkk'ampujaan; päätoimittaja FT Jukka Partanen. Kirja ilmestyy 2010.

Muinaisurhosta nihtiin; päätoimittaja FT Hannele Klemettilä. Kirja ilmestyy 2010.

Julkaisu ja markkinointi: Weilin+Göös Oy. Kustantaja: Karttakeskus.

Jatkoa sivulta 5

men vuoden pestillä. Edellä mainittujen päätoimittajien lisäksi ovat tehtävää hoitaneet aikajärjestyksessä Kirsti Haavisto, Arvi Heironen, Marjatta Sihvonen, Taina Lehto, Maire Soiluva, Jaakko Taitonen ja Helena Sulavuori. Lyhin päätoimittajakausi on kestänyt seitsemän kuukautta. Nykyisin lehden teosta vastaa toimitussihteeri Helena Sulavuori päätoimittaja Raija Hjelmin ollessa sairauslomalla.

Kurkijokelainen perinteitä tallentamassa

Kun lehtemme perustajat

toivoivat, että lehti pysyisi pystyssä muutaman vaikeimman ylimenovuoden, korkeintaan kymmenen vuotta, on Kurkijokelainen voimissaan vielä kuuden vuosikymmenen jälkeenkin. Perustajien arvio oli näin ollen erittäin varovainen.

Onneksi ennuste ei toteutunut! Yhä vieläkin me saamme odottaa lehteämme joka toinen perjantai. Ja se onkin todella odotettu ja kaivattu lehti. Monet ovat kertoneet, että kun perjantaina posti on tullut, alkaa kilpajuoksu laatikolle sen tähden, että saisi Kurkijokelaisen ensiksi luettavakseen.

Mikä sitten lehdessämme niin kiinnostaa, että pitää

kilpaila perheenjäsenten kanssa lukuvuoroista? ”Se on hyvä kysymys”, vastaisivat poliitikot ja jättävät vastata. Lehti on sisällöltään kiinnostava. Siinä on uutisia ajankohtaisista, meitä karjalaisjuurisista ja muitakin kiinnostavista asioista. Lehtemme on isänmaallinen, jonka johdosta sitä tilaavat monet ei karjalaisjuuriset paikkakuntalaiset ja jos eivät tilaa, niin ainakin lukevat sitä kirjastoista tai lainaavat naapurilta luettavaksi. Lehtemme sisältö on myös koskettava, persoonallinen, tuoden esille elämän ilot ja surut. Kirjoittajakunnan laajuus takaa lehden monipuolisuuden. Se on edelleen myös tiedotus-

lehti nykypäivän asioista. Se on arvokas yhdysside, jota kaivataan!

Kurkijokelainen on myös erinomainen tietopankki tutkijoille. Kuuden vuosikymmenen aikana on pyöristettyinä lukuina painettu lehteämme 2940 kappaletta ja niissä on ollut noin 18000 sivua, joten lehtemme sisältö on todellinen aarreaitta tarkasteltaessa perinteitämme, kulttuuriamme ja yhteiskuntamme muutoksia. Sen sivuilta voidaan lukea kansakuntamme ja heimomme osin katkeraakin historiaa viime sodasta aina näihin aikoihin saakka ja joskus myös aina kivikaudesta lähtien.

Valtiovalle annamme

nuhteita siitä, että lehtemme on tällä vuosituhannella vain kerran saanut lehdistötukea, vaikka kulttuurilehden ehdot täytämme. Puoluelehdet kyllä saavat tukea, mutta tällainen puolueista riippumaton lehti jätetään ilman.

Kurkijokelainen on vahva linkki ja edelleen mainio sidosköysi toinen toisiimme, kotiseutumme, ja sukujemme vuosisataisille asuinsijoille, jotka meiltä ryöstettiin.

Toivomme myös tulevia polvia tekemään ja lukemaan Kurkijokelaista niin, että lehtemme neljän vuosikymmenen päästä saisi viettää satavuotisjuhliiaan! Toivottavasti jotkut teistä

voisi silloin olla juhlapaikalla.

Kiitämme kaikkia lehtemme tekoon osallistuneita kirjoittajia, kuin myös lehtemme tilaajia ja lehdessämme ilmoittavia. Kaikkien teidän yhteistyöllä olemme saavuttaneet ehdottoman ykkössijan vastaavanlaisten pitäjälehtien joukossa. Muut kadehtien ihmettelevät, että kuinka meillä riittää jatkuvasti aineistoa lehtemme näin tiheään ilmestymiseen. MTV antoi lehdellemme 1990-luvulla tittelin ”Suomen paras”! Sellaisesta pirsteestä kuusikymppisestä nyt on kysymys!

Jatkoa sivulta 1

tästä johtuen Neuvostoliitto ei voi poistua historian näytämöltä. Siksi tehtiin kaikki mahdolliset virheet Suomen politiikassa. Olisi pitänyt katsoa Suomen ulkomaantaloutta ja huomata että ns. bilateraali kauppa sortuu, kun sen toinen osapuoli poistuu maailman kartalta, olisi pitänyt devaldoida markka, että olisimme saa-

neet vauhtia länsivientiin. Ehdotin markan kellumaan laittamista, mutta minulle soitettiin Suomen Pankista ja sanottiin että suu kiinni, et sinä päästä valuuttakurkseista. Niistä päätöksistä johtui velkaantuminen, sen aikaista velkaa oli 10 000 euroa henkilöä kohti.

Elokuussa 1991 TV:n suorassa lähetyksessä keskusteltiin mitä NL:ssa tapahtuu. Kerroin, että silloi-

nen militaarinen junta ei pysty hallitsemaan kansanparissa kytevää passiivista vastarintaa. Ennustin, että jos tulee huono sato, ja sitä seuraava nälkä, niin junta ei saa ostettua viljaa ulkomailta ja sen jälkeen junta hajoaa. Sisäministerinä ollut Putin viestitti haastattelun jälkeen, että minä en saa sanoa enää mitään tässä maassa. Lähdin Glascoviin Skotlantiin 5 vuodeksi, siel-

lä satoi koko ajan.

Nyt palattuani olen päättänyt kirjoittaa suomettumisen historiasta.

Pitää huomioida, että siinä on kaksi linjaa. Ulkoinen suomettuminen, mikä oli ihan oikein eli piti katsoa mitä Moskovassa tapahtui, sitten oli ns. sisäinen suomettuminen, joka oli kotitekoista. Tahdon kirjoittaa näistä asioista, koska minusta tuntuu että kaikkia

ei ole vielä käyty läpi. Sen esille tuominen kannattaa.

Karjalan käsittely pitäisi myös käydä läpi, mutta mahdollinen Karjalan palauttaminen olisi pitänyt ottaa keskusteluun viime vuosikymmenellä - ei enää. On aika hankalaa jos etsikko aika on mennyt ohi. 1990-luvun vaihteessa tilanteet muutuivat vapaammaksi. Mutta nyt on palattu toiseen suuntaan, joitakin kirjoja on

laitettu pannaan, on tulossa mahdollisesti uusi laki joka kieltää tai rajoittaa Neuvostojen historian käsittelyä. Nämä ovat hankalia asioita. Jos ko. laki tulee voimaan, se on valitettava asia koko ihmiskunnalle.

Lyhennelmä emeritusprofessori Tauno Tiusasen juhlapuheesta 15.11.2009 Loimaan Heimolinnassa.

Näkökulmia

Hiljaa, hiljaa nalle laulaa, nalle tahtoo ruokarauhaa. Kädet syliin laittakaa, sitten voimme aloittaa.

Päiväkodissa ryhdytään lounaalle. Pikkuiset eivät voi vielä ymmärtää, mitä ruokarukous tarkoittaa. Ja koska kaikkien vanhemmat eivät halua lastensa osallistuvan hengenmenoihin, on parasta valita neutraali tapa aloittaa ruokailu. Milloin tämä meni tällaiseksi? Milloin uskosta tuli tabu?

Uskonvapaus on sitä, että jokainen päättää, kuuluuko johonkin uskonnolliseen yhteisöön vai onko kuulumatta. Tämän katsotaan olevan modernin demokraattisen valtion ihanne. Se kuuluu aikamme individualismiin, joka korostaa, että ihminen on yksilö, ja päättää asioistaan itse. Niinpä Suomessakin on ollut uskonvapaus itsenäisen valtion alkuajoista lähtien, aina vuodesta 1923. Sitä ennen jokaisen suomalaisen oli kuuluttava joko luterilaiseen tai ortodoksiseen kirkkoon.

Uskotko sinä? Mitä sinun uskoosi kuuluu? Helsingin Kallion seurakunnassa otettiin selvää, mihin sen jäsenet uskovat. Tulos ei ollut yllättävä, se heijasteli yleistä urbaania käsitystä siitä, että uskonnollisuutta tai hengellisyyttä on yhä kansassamme, mutta vuosien saatossa siitä on tullut henkilökohtainen asia.

Kun ilta hämärtyy ja tähdet erottuvat himmeinä katuvalojen yllä, moni kohottaa

katseensa taivaalle. Kuka minä olen? Mistä minä tulen? Mitä tässä elämässä ja mitä sen jälkeen? Ihmisluontoon kuuluu jotakin hengellistä, joka erottuu arkisesta, maallisesta elämästä. On helppo ymmärtää, että nykyajan hektisessä elämänmenossa ihminen tarvitsee aikaa itselleen ja perimmäisille ajatuksille. Usko ei ole kadonnut, henki tai sielu tarvitsee ravintonsa ja miehi mietittäväänsä. Siinä missä ennen koko kylän väki lähti sunnuntaisin kirkkoon, voi nykyajan kaupunkilainen pysähtyä kiireen keskellä parvekkeen iltahämässä, katsomaan taivaalle, ja pohtia suhdettaan Jumalaan – tai miksi uskonsa kohteen nyt nimeääkkin.

Suomalaiset kuuluvat yhä vahvasti kirkkoon, vaikka kirkosta eroaminen on vain parin klikkauksen päässä verkossa. Ikäluokat vaalivat perinteitä; kastavat lapsensa, käyvät rippikoulun ja haluavat mahdollisesti myös kirkollisen vihkimisen. Silti Jumalan kasvojen eteen matkaa sunnuntaiamuisin maamme kirkoissa yleensä vain harmaahapsia ja muutama meluava rippikoululainen. Kirkossa käyminen ei ole muotia. Meistä suomalaisista on tullut kulttuurikristittyjä, vain suurina kirkkovuoden pyhinä paatuneimmatkin

Usko tai älä

kirkollisveron maksajat astuvat pyhäkön porteista sisään.

Ruuhkabusseihin ilmestyi työmatkalaisten iloksi ja suruksi tarroja, joissa vapaa-ajattelijat kehottivat elämään tätä elämää ja unohtamaan tuonpuoleisen mu-rehtimisen. Veivätkö he viimeisen lohdun niiltä työn ja kuormien uuvuttamilta, jotka vaeltavat suurkaupunkien sateisissa aamuissa sorvin ääreen ja näkevät nuhruisen tarran vesipisaroiden pieksemässä auton ikkunassa? Turun piispa Kari Mäkinen joutui taannoin piispan tarkastuksella lu-kiolaisten kanssa pohtimaan, onko kirkko kriisissä. Mäkinen heitti pallon takaisin, hän haluaisi kysyä, mitä kuuluu niille, jotka kääntävät selkensä kirkolle ja uskolle.

On kumma, kuinka tiettyjä asioita joutuu aina perustelemaan, mutta kuinka vastakohtaiset asiat ovat kuin itsestäänselvyyksiä. Ei ole ihme, jos et usko, mutta tuntuu olevan hämmästyttävää, jos haluat elää uskossa. Minulla, kuten monilla muillakin ikäisilläni on rippilahjaksi saatu risti kaulassa. Erona moniin muihin on se, että kannan uskoni tunnusta uskosta, en siksi, että halusin käydä rippikoulun ja saada sukulaisilta rahaa kultaaseen riipukseen.

Miksi minä sitten uskon? Enhän minä tiedä, en voi olla täysin varma, ei minulla sen enempää kuin muillakaan ole mitään vahvoja todisteita. Mutta minulla on uskoni, välillä heikko ja hatara, välillä lohduttava ja kantava. En menetä mitään, kun uskon, mutta voin hävitä paljon, jos kiistan kaiken.

Itselleni usko on osa jokapäiväistä elämää. En kolkuta kirkon ovelta joka pyhä kello kymmenen, koska en halua uhrata vapaapäivää heräämällä niin aikaisin. En lue Raamattua aamuin illoin. Mutta haluan uskoa, että tämän maailman takana on jotain, mistä minun ei tarvitse tarkkaan tietääkään.

Lapset ovat kylläisiä, ruokailu on lopussa ja lihapullat perunamuusin kera matkalla massun uumeniin. Miten se meidän koulun ruokarukous menikään?

Siunaa Jeesus ruokamme, ole aina luonamme. Aamen.

Korjaan ristiä kaulassani. Pian tulee taas ilta. Tähdet syttyvät taivaalle. Silloin voin katsella jonnekin kaukaiseen ja tuntea olevani osa suurta tarinaa, jonka Jumala on kirjoittanut aikojen alussa. En minä tarvitse tieteen todisteita, en kavereiden uskoa, en edes tiukkaa uskonnollista elämää, ja silti voin elää omassa hiljaisessa uskossani.

Siunausta Kurkijokelaisen lukijoille!

Ahman Tassu

Karjalainen keittokirja ja Uukuniemen historia

Karjalan Liiton valinnat vuoden karjalaisiksi kirjoiksi

Karjalan Liitto on valinnut vuoden karjalaiseksi kirjaksi FT Pirkko Sallinen-Gimplin Karjalaisen keittokirjan. Vuoden karjalaiseksi pitäjä- ja kyläkirjaksi on valittu FM Jaana Juvosen Uukuniemen historia.

Ei oo läheskään niin nälkä, ku välil syöp.

FT Pirkko Sallinen-Gimplin toimittama Karjalainen keittokirja on valittu Karjalan Liiton vuoden karjalaiseksi kirjaksi. Teos on laaja karjalaisen ruuan perusteos, jota voivat lukea kaikki karjalaisesta ruuasta ja perinteestä kiinnostuneet. FT Sallinen-Gimpl on laaja-alaisesti perehtynyt paitsi karjalaiseen ruokaperinteeseen myös

karjalaisten perinteisiin ja kansankulttuuriin, mikä näkyy myös keittokirjassa. Se ei ole vain reseptikokoelma, vaan se sisältää runsaasti ruokailuun liittyvää perinnettä ja ruokaan liittyvää vuotuisperinnettä.

Kirjassa esitellään laajasti karjalaisen ruokaperinteen taustoja ja erityispiirteitä, mm. uunin käyttöä,

mieltymystä happameen makuun ja luonnon, esimerkiksi sienten runsaaseen hyödyntämiseen. Kirjassa kerrotaan, miten muualle Suomeen asutetut karjalaiset rikastuttivat paikallista ruokakulttuuria. Karjalaisessa keittokirjassa on hyvä kuvitus, myös ruuanvalmistusvälineistöä on esitelty kuvin ja sanoin. Sisältöä on höystetty pienin ruokaan liittyvin tarinoin ja sanonoin, mikä tekee kirjasta hauskaa luettavaa. ”Köyhälläkin on aikaa keittää, muttei oo aikaa jäähtyä. Syöphä sitä paljokii, ellää vähemälläkkii”, sanoivat jääskiläiset.

Karjalainen keittokirja perustuu vuonna 1988 kerättyyn karjalaisen ruokaperinteen kyselyaineistoon, jota

koottiin luovutetun Karjalan ja Etelä- ja Pohjois-Karjalan asukkailta

Karjalan Liiton vuoden karjalainen pitäjäkirja

Tänä vuonna valittiin toisen kerran vuoden karjalainen pitäjä- ja kyläkirja. Tänä vuonna parhaimmaksi järjestetyssä kilpailussa nousi FM Jaana Juvosen kirjoittama Uukuniemen historia.

Uukuniemen historia on ammattimaisesti tehty, mikä näkyy kirjan lopputuloksessa. Käsittelytapa on monipuolinen, vaikka sisältöä on jouduttu supistamaan alkuperäisestä suunnitelmasta. Esille tulee Uukuniemen vaiheet viime aikoihin asti. Kirjan ulkoasu ja riittä-

vä määrä kuvia tekee siitä miellyttävän lukea. Kirjan etuna ovat myös viitteet ja lähteet, todetaan valintaperusteissa. Tämän vuoden valinnan teki Karjalan Liiton varapuheenjohtaja Risto Kuisma.

Tämän vuoden karjalainen pitäjä- ja kyläkirjaksiään osallistui 18 julkaisua.

Viime vuonna kisaan osallistui kolmisenkymmentä teosta. Viime vuonna kisan voitti Kivennavan Vehmainen ja Riihiö – Koh-talon raja –teos, jonka on toimittanut FM Anna Rauhala.

Mervi Piiipponen
Karjalan Liitto

Toimituksen tuolilta

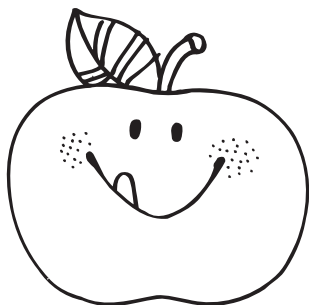
Vitsit vähissä

Toimituksessa on nyt vitsit vähissä! Edesmennyt päätoimittaja Juho Toiviainen totesi, että runotkin syntyvät jos on pakko.

Tällä tuolilla ei vitsit synny, vaikka olisi pakko. Ei vaikka rautalangasta väänttäisi, tai silloin se vitsin tuottama hymykin olisi rautalangasta väännetty pakko-hymy.

Olen saanut palautetta, että mukavat pikku vitsit ja hauskat palat juttujen välillä ovat mukavia ja piristävät päivää.

Siis, auttakaapa, hyvät lukijat ja toimittajakollegat.

Laittakaapa tänne kaikkia mahdollisia perhelehtiin sopivia vitsejä. Ne voivat liittyä Kurkijokeen, Karjalaan, lasten hassuihin sanontoihin, arkipäivän naurattaviin satumiin, mihin tahansa, joka nostattaa hymyn poikasen tai naurun hörähdyksen.

Voitte laitta tietoa myös nettisivuista, joista on luvalista poimia vitsejä.

Hauskaa postia odottaen

Helena

Eskon puumerkki

Joulutervehdys Kurkijokelaisessa

Joulutervehdykset sukulaisille ja ystäville julkaistaan Kurkijokelaisen numerossa 24, joka ilmestyy 18.12.

Joulutervehdyksen lähettäminen on helppoa. Sen ja maksun (5 €) voi lähettää kirjekuussa postitse tai tuoda Kurkijokelaisen toimitukseen.

Tervehdyksen voi lähettää myös sähköpostitse tai tekstiviestinä. Aluksi lähettäjän nimi ja osoite, sen jälkeen ilmoitusteksti. Tällöin ilmoituksen hintaan, 5 € lisätään 1 €:n laskutuslisä.

Puhelimitse tervehdyksiä otetaan vastaan toimituksen aukioloaikoina joulukuussa ti ja pe klo 9-14

Esimerkki: **Maija (s. Meikäläinen) ja Kalle Karjalainen, Hiitola Hömmö ja Kurkijoki Lapinlahti – Loimaa**

Voit laittaa joululehteen myös suuremman ilmoituksen joko värillisenä tai mustavalkoisena.

1 x 50

mv 22,50 + alv 22 (27,45)

väri 30,00 + alv 22 36,60

2 x 30

mv 27,00 + alv 22 (32,94)

väri 36,00 + alv 22 (43,92)

**TERVEHDYKSET
TULEE OLLA
TOIMITUKSESSA
VIIMEISTÄÄN 14.12.**

Koulukuja 7, 32200 Loimaa
puh. 02-762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Aune Niskanen muistelee

Aune Niskanen (o.s. Veijalainen) kertoo muistelmissaan: ”Isäni oli perustanut Kurkijoen kirkolle kahvila- ja matkustajakodin, jonka nimi oli ”Hotelli Kurki.” Perheemme asui siellä. Isäni haki joka päivä Elisenvaarasta postin ja häntä kutsuttiinkin lempinimellä Post’Pekko. Hänellä

oli myös taksiauto ja yhteen aikaan myös Onnibussi. Aikamoinen liikemies.

Perheemme oli suuri. Meitä oli kuusi tyttöä ja yksi poika.” Äitini Miina hoiti ruoanlaiton ja pääemännöyden apunaan tarjoilija ja keittiöapulainen. Talomme oli iso. Meillä lapsilla

oli yläkerrassa kaksi omaa huonetta, ihan meitä varten. Keittiö oli aika suuri ja sen vieressä ”pieni keittiö”, jossa leivottiin. Lisäksi oli ruokasali, kahvilahuone ja iso sali sekä neljä matkustahuonetta.”

Kuvassa Pekka Veijalaisen omnibussi ja 'pirssiauto' kotipihalla 1930. Bussin kyltissä lukee Elisenvaara-Kurkijoki. Poika Eino Veijalainen astinlaudalla. Aune Niskasen kokoelmat.

Pekka Veijalainen henkilöautoineen Elisenvaaran asemalla 1930-luvulla. Aune Niskasen kokoelma.

Viime lehdessä olleessa ilmoituksessa oli valitettava virhe nettiosoitteessa. Oikea osoite on www.matkaviitala.fi. Käykääpä katsomassa MATKA-VIITALAN matkoja osoitteessa: www.matkaviitala.fi

**MATKA-VIITALA
KULJETUSVIITALA**
Heimolinnankatu 8,
32200 Loimaa
02-7669294, 050-3040772
www.matkaviitala.fi

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kustaa IV Aadolf
2. Väinö Tanner, K.A. Fagerholm ja Rafael Paasio
3. 1590-luvulla
4. Suezin kanava
5. neljä
6. Mooseksenusko
7. sinivuokko
8. 1996
9. merikotka
10. varpuspöllö (puna-tulkun kokoinen)

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisen ja karjalaisen
hengen vaalija.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain **35** eur. Tilattuna alle 1,50 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

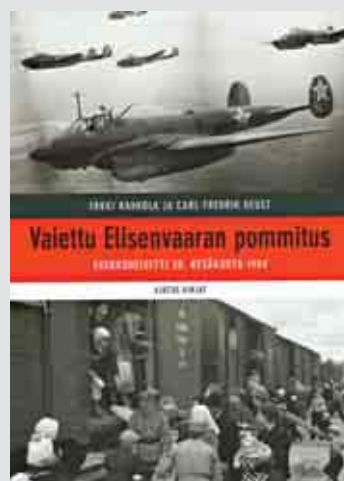
Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

TAAS SAATAVISSA

Erkki Rahkola &
Carl-Fredrik Geust:

**Vaiettu
Elisenvaaran
pommitus**

Evakkohelvetti
20. kesäkuuta 1944
Ajatus Kirjat

Kovat kannet, 17 liitettä, valokuvia,
288 sivua, ovh 38 €

**Nouda tai tilaa
Kurkijokelaisen toimistosta 35 €**

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteen- muutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa ”Osoite muuttuu” -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551
tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on s detty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntiä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-
liiton
jasen